

63. évf., 2009. X. 8., ára 50 dinár

28

Jó Pajtás

OKTÓBER MÁSODIK SZOMBATJA:
A LÁTÁSSÉRÜLTEK NEMZETKÖZI NAPJA

A jövő heti Jó Pajtás címoldala és posztere

Manók műhelye

Szombaton első őszi foglalkozását tartotta a Vajdasági Magyar Ifjúság Manók műhelye. A 10–13 éves szabadkai gyerekeket tömörítő csoport az üvegfestéssel ismerkedett meg Fleisz Anasztázia tanítónő vezetésével.

A Manók műhely kéthetente, szombaton 10 és 12 óra között tart foglalkozásokat a VMI Központi Irodájában (Szabadka, Ago Mamuzić u. 13). A tagsági díj havonta 150 dinár. Az új érdeklődők a VMI Közpon-

ti Irodájában kaphatnak felvilágosítást (telefon: 024/533-797). Képek és információ: <http://manok.ifjusag.org/>

A fényképek a foglalkozáson készültek.

Plezioszaurusz az Antarktison

Az Antarktisz egyik szigetén plezioszauruszbébi nyomaira bukkantak, jelentették be nemrég a tudósok. Életében, hetvenmillió évvel ezelőtt, a másfél méter hosszú állat Nessie-re, a hosszú nyakú lényre emlékeztetett, aki a legendák szerint a Loch Ness-tóban él Skóciában.

A megkövesedett csontváz az egyik legteljesebb őslénylelet, amit valaha találtak, állítják a kutatók. A plezioszauruszt a Dél-Dakotai Bányászati és Műszaki Iskolában és a Geológiai Múzeumban állítják ki. A plezioszaurusz több millió évig élt az akkor még meleg déli óceánban az Antarktisz körül. A felnőtt példányok elérhették a 10 méteres hosszúságot is. Gyémánt formájú úszóikkal szinte repültek a vízben, valahogy úgy, ahogy manapság a pingvinek.

A Nemzeti Tudományos Alapítványnál azt mondták, a kutatóknak dermesztő faggal és száztíz kilométer per órás szelekkel kellett megbirkózniuk, hogy kiássák a fossziliát, ami túl nehéz volt ahhoz, hogy helikopterrel szállítsák. A plezioszauruszt megtaláló 2005-ös expedíció vezetői James E. Martin, a múzeum gerincesek paleontológiájával foglalkozó kurátora, Judd Case, a Kelet-Washingtoni Egyetem munkatársa és Marcelo Reguero, az argentinai Museo La Plata tudósa voltak. A kutatók szerint az állat gyomortájéka jó állapotban marad fent, a néha háromágú, villás bordákkal és az apró kerek kövekkel együtt, amelyeket a plezioszaurusz valószínűleg a felhajtóerő szabályozása vagy az emésztés segítése érdekében nyelt le. A csontváza egy vulkáni hamuval borított területen találtak rá, amiből a kutatók arra következtettek, hogy az állat egy kitörés során veszítette életét vagy a robbanás, vagy az óceánba zúduló hamu miatt.

Jó ötödikesnek lenni

Ötödikesnek lenni nagyon sok szempontból jó. Talán az tetszik benne, hogy végre ötödikes lettél. A nagyok közé tartozol! Felső vagy! Végre sok tanár tanít. Számos érdekes tantárgyat is tanulhatsz. Vándorolhatsz egyik szaktanteremből a másikba. A szünetekben láthatod a szimpátiádat...

Biztosan már fogalmazást is írtál arról, hogy milyen jó is ötödikesnek lenni. Nekem ezzel a témával kapcsolatban a veresegyházi (magyarországi) Kazal Soma Ötödikes lettem című verse tetszik.

Az óbecsei Sever Đurkić-iskolában vagyunk, az ötödikesek osztija Kabók Katalin bigitanárnő. Elmondása szerint tizenegy diákja van, köszönve annak, hogy egy tanuló jött a Petőfi Sándor-, egy meg a Samu Mihály-iskolából, kettő pedig Dreáról. Jó kis osztály, sok a kitűnő tanuló.

Hadd szólaljanak hát meg az ötödikesek: **Horvát Lenke, Sinkovics Tamás, Pece Krisztián, Szőke Klarita, Horvát Evelin, Lakatos Jolán, Vajda Dávid, Kiss Viktor, Varga Krisztián, Gábor József és Sárvári Árpád.**

Boldogan mesélnek, szeretnek iskolába járni, legalább is örülnek a tanévkezdésnek, a barátoknak, az új tantárgyaknak.

Már az első osziórán megválasztották az osztály vezetését: osztályelnököt, titkárt, pénztárost. Lenke lett az elnök, Tamás meg a helyettese.

– Mindenre ki kell, hogy terjedjen a figyelmem – jelenti ki Lenke. – Az oszi nem lehet ott az órákon, szinte én helyettesítem. Figyelek arra is, hogy tanul-e mindenki, odafigyelnek-e a tanár magyarázatára, jól

viselkedik-e mindenki, ki az, aki rendetlenkedik. Ha valami baj van, szólok az oszinak. Különben nagyon jó ötödikesnek lenni.

– Én meg Lenkét helyettesítem – magyarázza Tamás, az alelnök –, ha nincs itt, vagy valamilyen más elfoglaltsága van. Például, ha valaki verekszik, nem teszi a dolgát... Nagyon tetszik az ötödik osztály, vártam már a tanévkezdést, mert kíváncsi voltam, ki lesz az oszi, meg a barátok miatt is. Az is tetszik, hogy egyik szaktanteremből a másikba vándorolunk. Megkedveltem a földrajzot, tornát. Ma már tornaórán időre futottunk. Ötödik lettem.

Klarita és Evelin az Óbecsétől mintegy húsz kilométerre lévő Dreáról utazik mindennap, ugyanis ott nincs felső tagozat. Klaritát titkárnak, Evelint pénztárosnak választották meg. Elmesélik, mi a dolguk.

– Az a feladatomban – mondja Klarita –, hogy leírjam az osztályban történő érdekes eseményeket, melyeket majd év végén fölolvassok. Már be is került a füzetbe a futóversenyéről szóló fogalmazásom: a fiúk 600, a lányok 500 m-en futottak, s Evelin lett az első. Ma is történt egy érdekes esemény: a matektanárnak ma van a szülinapja, s mindenki nagyon jól elkészült az ellenőrzőre, ezzel akartunk neki örömet szerezni.

– Tetszik az ötödik osztály – meséli Evelin –, s máris megkedveltem a főcit, ahol a csillagokról, bolygókról tanulunk. Persze a tornát is. A futóversenyen második lettem. Különben szeretem, ha van külön kötelességem, azért lettem pénztáros. Ezzel segíték az oszinak.

Krisztián a Samu Mihály-iskolából jött. A futóversenyen ő lett az első.

– Jó érzés elsőnek lenni – mondja P. Krisztián –, s a tornát szeretem a legjobban. A bigit, a magyart is kedvelem. Magyarórán a Kőműves Keletemt olvastuk, s majd elő is adjuk, én vagyok a mesélő.

– Nekem is tetszik, hogy felsős vagyok – mondja Jolán –, meg, hogy egyik teremből a másikba vándorolunk. A magyart, a bigit meg a műszakit kedvelem. Máris beiratkoztam informatika szakszakra.

– Szeretek a műszaki teremben, a sok számítógép miatt – jelenti ki Dávid. – Az informatika szakszakra fogok járni. A bigiteremben meg sok állat, növény mellett még igazi, élő papagáj, két teknős és két lemming is van. Már használtuk a mikroszkópot. Jolán haja például a fa gyökerére emlékeztetett.

– Nekem is tetszik, hogy minden óra más-más szaktanteremben van – mondja Viktor –, szerintem is a műszaki terem a legszebb, azt hiszem, mindenkit vonz a sok számítógép. Máris játszottunk a műszaki órán. A bigiteremben is jól érzem magamat, a sok állat miatt.

– Nem szeretek éppen minden óra után összepakolni, menni egyik osztályteremből a másikba – panasolja V. Krisztián. – No de majd megszokom. Eddig a bigi és a főci tetszett meg a legjobban.

– A műszaki mellett a rajzórát is kedvelem – dicsekszik Józsi –, mert szeretek rajzolni.

– Én meg a törit kedveltem meg – mondja Árpád. – Egy fiatal tanárnő tanítja, jól elmagyarázza a tananyagot. Máris fölkelte az érdeklődésemet. A műszaki teremben is szeretek.

Ha ránk telepszik a szomorúság...

Vannak napok, amikor rosszkedvűen ébredünk vagy szomorúnak érezzük magunkat, de a mindennapokhoz ez is hozzátartozik, még akkor is, ha nem kellemes állapot. Persze, ahogy örömeinket, úgy a rossz pillanatokot is meg tudjuk osztani másokkal, elsősorban talán a legközelebbi barátainkkal, akik mindig ott vannak, hogy mosolyt csaljanak az arcunkra vagy megvigasztaljanak néhány kedves szóval: Az egyedüllet pillanataiban is vigaszunk lehet egy-egy zeneszám, egy jó könyv vagy egy film, négylábú kedvencünk hízelgése, de elterelheti gondolatainkat bármi, amit szeretünk csinálni.

A szabadkai Jovan Mikić-iskola hetedikesei: **Benke Ildikó, Gellér Gábor, Csikos Edvin** és **Berényi Norbert**, valamint a nyolcadikos **Müller Vanessza** és **Csanádi Árpád** arról mesélnek, őket mi szomorítja el, kivel osztják meg bánatukat, és ők hogyan vigasztalnak meg másokat, ha a hozzájuk közelállóknak szükségük van rájuk.

Árpit a régi emlékek, barátok, ismerősök elvesztése, vagy egy-egy veszekedés tudja nagyon elszomorítani, de a rossz jegyek is nagyon elrontják a hangulatát.

– Szerintem nagy szükség van rá, hogy ha az ember szomorú, valaki felvidítsa, hogy kizökkentse abból az állapotból. Én olyankor igyekszem lefoglalni magam valamivel, hogy ne gondoljak arra, ami miatt szomorú vagyok, és próbálok optimistán gondolkodni, tenni valamit, hogy megoldjam a gondomat. Sokszor zenét hallgatok, kicsit szomorkásabb dalokat, amik mintha megtestesítenék a szomorúságot, mert ha kimondják a rosszat, akkor valahogy könnyebb. Bár sokat segít, ha az embernek ilyenkor van társasága, én ha szomorú vagyok, valahogy jobban szeretek egyedül lenni.

– Elszomorítanak a rossz jegyek, de azokat legalább ki lehet javítani, ám ha komolyabb baj van, akkor sokkal nehezebb – kezdi Gábor. – Legutóbb azért voltam szomorú, mert a testvérem elköltözött. Nagyon hiányzik, sokat gondolok rá, de vigasztal, hogy gyakran halljuk egymást, egyébként meg igyekszem lefoglalni magam valamivel, például megnézek egy vidámabb filmet. Fontos, hogy valakivel megosszuk a bánatunkat, mert akkor könnyebb. Nemcsak a barátaimra, a szüleimre is tudok számítani, ha vigaszra van szükségem, és ha más szomorkodik, én is igyekszem segíteni, vigasztaló szavakat mondani.

Edvin vidám természetűnek mondja magát, és csak ritkán szomorú, persze neki is vannak rossz napjai, vele is történnek rossz dolgok.

– Amikor ellopták a biciklimet, nagyon szomorú voltam, nem tudtam, hogyan mondjam meg otthon és féltem, hogy kikapok, utoljára pedig nagyon hiányzott a nagymamám, elutazott, és három hétig nem találkoztam vele. Amikor szomorú vagyok, általában vidámabb zenéket hallgatok, mert az segít, és számíthatok azokra is, akik körülöttem vannak. Valahogy jobb társaságban, mint egyedül. Bár a barátaim számíthatnak rám, ritkán fordul elő, hogy vigasztalnom kell valakit. Szerintem a szavak mellett egy öleléssel is sokat tudunk segíteni másokon – véli Edvin.

Vanesszát legutoljára a nyári szünidő vége szomorította el, mert amellet, hogy nagyon gyorsan elmúlt, úgy érezte, nem használta ki eléggé.

– Nem nagyon szoktam szomorkodni, én is inkább vidám természetű vagyok, de ha becsúszik egy rossz jegy, akkor nem vagyok valami jókedvű. A legtöbb dolgot nem akarom túl komolyan venni, próbálok túllépni rajta vagy megoldani a problémát, és fontosnak tartom a pozitív gondolkodást is, bár nem könnyű optimistán lenni. Ilyenkor igénylem a társaságot. Ha valaki más szomorú, és vigaszra van szüksége, először is megpróbálok beleképzelni magam az ő helyzetébe, és annak alapján próbálok valahogy segíteni, tanácsot adni. Bár hozzám sokan fordulnak, ha gondjuk van, én egyre

kevesebb személyre támaszkodhatok, de egy-két barátom kívül a szüleimhez is bármikor fordulhatok – mondja Vanessza.

– Ha szomorú vagyok, mindig próbálok valamit találni, ami felvidít. Van, hogy egy filmet nézek meg, máskor a barátaimmal vagyok, de ez attól is függ, mi miatt vagyok szomorú, mert van, hogy napokig is eltart, és olyankor nem elég egy egyszerű film. Nehéz ilyenkor optimistán lenni, bár próbálok nem gondolni rá, lefoglalni magam, de néha pont az segít, hogy alaposan átgondolom a helyzetem. Ilyenkor az a legjobb, ha egyedül vagyok. Legutoljára akkor voltam szomorú, amikor táborban voltam. Honvágyam volt, de nem hagytak magamra, és ez jó volt. Egyébként a szüleim azok, akikre a leginkább számíthatok – tudjuk meg Norbitól.

Ildi szerint a szomorúság állapota nagyon rossz, már csak azért is, mert körülötte mindenki vidám, ő pedig nincs olyan hangulatban, hogy kivegye a részét a boldog pillanatokból.

– A barátnőim mindig megértik, ha szomorú vagyok, de szerintem a legtöbb ember olyan, hogy figyel rá, ha a valaki szomorú és igyekszik megvigasztalni a másikat. Én is figyelek a barátaimra, és mindig megpróbálok felvidítani, megvigasztalni őket. Ha viszont én vagyok szomorú, amikor kifutnék a világból, a barátnőm az, akire mindig számíthatok. Jobb, hogy velem van, mintha egyedül lennék, és egy ölelés is nagyon sokat számít.

Sztojánovity Livia

Fázós vízpartok

Kis pöling

Levelek

A vízpartról rég eltűntek a strandok felé igyekvő vagy a vízben labdázó tömegek, a tarka sátrak, elnémult a nemegyszer dobhártyát szaggató zene. A járdákon csupán néhány fázós, siető embert látni, a parti fák sárga és rozsdabarna színekkel tarkált ruhát öltöttek. A tó vizén pedig nagy récecsapatok úsznak a sok fehér vitorlás helyett. Az állóvizeket most elsősorban madarak népesítik be, és ez mindaddig így marad, amíg a keményebb fagyok jégpáncélt vonnak a tó hol zöldesen, hol szürkén csillogó vizére. A legegyszerűbb távcsóvel is sok látnivaló tárul a szemünk elé.

Reménykedve közelednek a hattyúk, mert megszokták, hogy az emberek kenyérdarabkákkal kedveskednek nekik. A nádas mentén tőkés récék ringatóznak a vízen, beljebb kerce- és kontyosrécecsapatokat, de ritkábban látható fajokat, például hegyi récét, sarki és északi bűvárokat is megfigyelhetünk. Sirályok keringenek a víz felett, a nád között barkóscinegék motoznak, valahol izgatott ökörszem cserreg, napsugaras szeptemberi délelőttökön még egy-egy kockás siklót is láthatunk a parti kövek között. Hófehér nagy kócsagok eveznek a Kis-Balaton felé, valahonnan kárókatónák érkeznek, és kezdenek halászni az erősödő szél miatt egyre hullámosabb vízben.

Nyári estéken biztosan sokan látták, amint a rajzó árvaszúnyogok felhőszerűen, sötét tömegben hullámszerűen a part közelében, nemegyszer a strandok körül. Az emberek többsége fél tőlük, rémülten menekül, pedig ez a látványos rovargyülekezés senkit sem fenyeget. Hím szúnyogok járják légi táncukat, amelyek nem szúrnak, senkit sem bántanak.

Árvaszúnyog

Az árvaszúnyogok élete nagyon rövid. A rajzó hímek nőtényeket csalogatnak magukhoz, de a párzást követően néhány nap alatt elpusztulnak. A nőtények élete is csak addig tart, amíg petéiket lerakják. Egyébként ők sem szúrnak, szájszervük csökevényes, vérszívásra alkalmatlan, rövidke életük során többnyire nem is táplálkoznak.

A balatoni árvaszúnyogot mint önálló fajt 1983-ban írták le. Óriási tömegben él, évente négy-hat nemzedéke fejlődik, fontos madártáplálék. Ősszel kifejlett szúnyo-

gokkal már nemigen találkozunk, a tófenék iszapjában viszont a mérések szerint négyzetkilométerenként kétszáz-ezer-öt száz lárva él. Ez hihetetlenül bőséges haltáplálék. Az akvaristák is szívesen etetik halaikat a gyűjtött és a kereskedésekben kínált piros szúnyoglárvákkal.

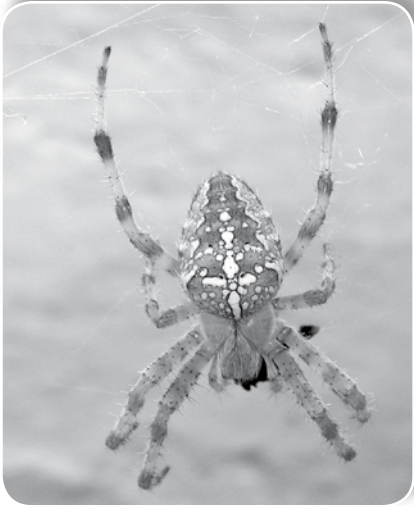
A békák és a gótek az ősz elején még vígan élnek, meleg napokon a kecskebékák akár meg is szólalnak, de rendszeresen breknek a zöld levelibékák is. Azután, ahogy hidegebbre fordul az idő, és az első fagyok is megjelennek, a kétélűek pihenni térnek. Legközelebb már csak tavasszal találkozunk velük.

A leeresztett halastavak iszapadmain dél felé tartó partimadarakat, cankókat, pólingokat, liléket és partfutókat fedezhetünk fel. A havasi partfutók kis csapatokban, szorosan összetartva repülnek vagy keresgélnek az iszapon. Rovarokkal és férgelével táplálkoznak, de kevés növényi anyagot is fogyasztanak. Csapatokban járnak a pajzsoscankók is. Nyugalmi ruhájukat viselik, a hímek jól láthatóan nagyobbak, mint a tojók. Felrepülve kis-sé púposnak látszanak, farsíkjuk két oldalát egy-egy fehér folt színezi. Míg a füstös, réti és szürke cankók sűrűn hallatják jól felismerhető, jellegzetes hangjukat, a pajzsoscankók mindig némán repülnek.

Sch. E.

Ökörszem

A „kékszemű” kagyló első pillantásra úgy tűnik, mintha valamilyen ünnepségre sietne csendes-óceáni puhatestű rokonaihoz, mert teknőjéből kibújtatott testén pontszemek gyöngysora csillog. A fésűkagyló több száz pontszemmel figyel a víz alatti tájat, de néhány páncélos, henger alakú tengeri puhatestűn akár 12 ezer „kamerát” is megszámolhat a türelmes zoológus. A pókok apró periszkópjai közül négy felfelé, kettő oldalt, kettő pedig előre vagy inkább lefelé néz. Minthogy a szemlencsék a kemény kitinburkolatból alakultak ki, a pók minden vedléskor a szemét is eldobja. Az viszont homályos a kutatók előtt, miért őriznek meg három pontszemet homlokukon a kifejlett rovarok. A pontszem finom fénymérő műszer. A lódarázs egy méter távolságból már azt a kis fényerőkülönbséget is észreveszi, ha egy vakító 40 wattos villanykörte mellé égő gyertyát helyeznek.

A halaknak a víz fénytöréséhez kellett alkalmazkodniuk: egyre domborúbb szemlencsére tettek szert, végül eljutottak a gömblencséhez. A szárazra vetett hal szárnalmasan rövidlátóvá válik, mert a szemébe érkező fénysugarak erősebb törést szenvednek, mintha a vízből érkeznének. A lövőhal-

nak is felkopna az álla, ha nem ismerné a fénytörés szabályait. Évmilliók tapasztalata vezetett rá, hogy az általa a víz alól kilőtt vízszög mikor találja el a víz felett gyanútlanul lebegő pillangót vagy a faágon üldögélő bogarat. A pontos célzás csak jól beidegzett reflex, amihez a hal kitűnő térlátása nyújt segítséget.

Bosszankodunk, amikor a legyet nem tudjuk elkapni. A szemtelenje az utolsó pillanatban könnyedén felröppen, és szélesen tovaszáll. Még hátulról is azonnal észreveszi óvatos kézmozdulatunkat. Olyan találmánnyal rendelkezik, ami több mint ötszázmillió éve öröklődik a rovarok népes családjában. Az összetett szem – parányi szemek sorából áll – egyfajta finommechanikai remekmű, amiről még kornuk mérnökei is elismeréssel szólnak. Egy-egy 15–40 ezredmilliméter átmérőjű, fényszigetelt

csövecskén a kitinburokból kialakult optikai lencse helyezkedik el. Alatta fénygyűjtő kristálykúp, a cső alján pedig fényérző látósejtcsoport foglal helyet, ami valamelyik idegroston át küldi jeleit a rovar központi idegdúcába. A légszem félgömbjén 4-5 ezer ilyen csőkamera van, a szitakötőében 12-13 ezer, de a rekordot a temetőbogár állítja fel 30 ezer távcsövével.

A „légtérelenőrző” állatok szemében jórészt fényérző pálcikák sorakoznak. A megvilágítás erősségének változásából a legapróbb mozgást is észreveszik. A legtöbb madárnak két sárgafolt van a szemében, így egyszerre három tárgyat figyelhetnek meg, három különböző irányból. Nem így a csirke. A szeméből hiányzik az oldalsó sárgafolt, ezért fordítja el a fejét olyan mulatságosan, mintha valami kérdésen tűnődne, amikor magot keres a földön. A bagoly térlátásra rendezkedett be. Előrenéző szemét már nem is tudja forgatni, mert szemmozgató izmai elsorvadtak. Ha élénken figyel, a fejét kell forgatnia, ebben viszont olyan ügyességre tett szert, hogy több mit egy kört tud vele leírni.

Ki hitte volna, hogy a tojásból még ki nem keltet kiscsirke találta fel a konzervnyitót!? Pedig így igaz. Amikor elérkezik a kikelés napja, az erőtlen apróságnak magának kell egyedül feltörnő a tojás kemény, meszes héját. Sebaj! A természet gondoskodott számára „konzervnyitóról”. A magatehetetlen kis

jószág felső csőr-káváján nőtt kemény szaruréteg segítségével a kibúvás előtt ügyesen körbekanyarítja, valósággal kettészeli a héját. Így a „konzervdoboz” felnyílik, s máris kikéccmerreg belőle az újszülött kiscsibe.

A papírvágó kés feltalálója pedig a gyík. Ő is arra használja természetadta „találmá-

nyát”, hogy a pergamenszerű tojáshéjat felmetssze vele. Az apró állatka szájából széles, rövid fog mered vízszintesen előre, s azzal döfi át a tojáshéjat, hogy mielőbb, fűgén kibújjon belőle. Ez a fog különben semmi egyébre nem alkalmas. Használat után, mihelyt nincs többé rá szükség, kihull.

Feltaláló állatok (2.)

HOROG

Dunai ingola (*Eudontomyzon mariae*)

Fotó: Sipos Sándor

Ismertetőjegyek. Megnyúlt, férgszerűen hengeres, pikkelytelen testén csak páratlan úszók találhatóak, amelyek a kifejlett állaton egységes, összefüggő úszószegélyt alkotnak. Se mellúszói, se hasúszói nem fejlődnek ki. A felnőtt példányok állkapocs nélküli tölcsérszájának belül elhelyezkedő alsó ajaklemezén 5-9 sárgásfehér, tompa, sebzésre alkalmatlan fog alkot félkörívet. Apró sertefogai a szájníllás fölött 4-5 sort alkotnak. Utóbbiak közül a legbelső sor fogai lényegesen nagyobbak, mint a következő sorban lévők. Egyetlen orrnyílása a szemek előtt, középen helyezkedik el, a szemek mögött 7-7 kopoltyúnyílás sorakozik. Mérete nem nagy, maximális hossza 18–21 cm.

Hasonló fajok. A külsőre ugyanilyen kinézetű tiszai ingola szájának alsó ajaklemezén a fogak élesek, hegyesek, sebzésre alkalmasak, számuk 8–12, továbbá a szájníllás fölött elhelyezkedő sertefogai 5-nél több sort alkotnak, s a legbelső sorban állók alig nagyobbak, mint az utánuk következők. A fiatal angolnáknak állkapcsuk és mellúszójuk van.

Tiszai ingola (*Eudontomyzon danfordi*)

Fotó: Sallai Zoltán

Ismertetőjegyek. Vékony, megnyúlt, hengeres teste a férgekéhez hasonló, de úszói elárlújják, hogy a halak rokonságába tartozik. Kifejlett példányain a két hátúszó, valamint a farok- és farkalatti úszó egységes úszószegéllyé olvad össze, páros úszói hiányoznak, teste pikkelytelen. Szája alsó állású, tölcsérszerű, állkapcsa nincs. Egyetlen orrnyílása mögött kétoldalt helyezkedik el a szeme, amelyet 7-7 kopoltyúnyílás követ. A faj azonosításához kifejlett példányok szükségesek. Ezek szájának alsó részén 8–12, a képen sárgás félkörívként látható fog sorakozik. A még táplálkozó példányok esetében a fogak hegyesek, sebzésre alkalmasak, az idősebbeknél azonban letompulnak. A tölcsérszáj felső részén az apró sertefogak 8–11 sort alkotnak. Utóbbiak közül a belső sor fogai alig nagyobbak, mint a következőben lévők. Teljesen kifejlett példányainak hossza 22–26 cm.

Hasonló fajok. Közeli rokonától, a dunai ingolától az különbözteti meg, hogy annak alsó ajaklemezén a fogak tompák, számuk 8–12 helyett csak 5-9, továbbá a száj felső részén kevesebb (3–5) sort alkotó sertefogak közül a belső sorban állók

Környezet. Élőhelyével szemben – a víz tisztaságát kivéve – kevésbé igényes, mint a tiszai ingola, ezért nemcsak a hegy- és dombvidéki patakokban, hanem a folyók alacsonyabb szintjéin, a paduc, márna- és dévérzónában is előfordulhat. Szaporodása azonban többnyire a folyóvizek felső szakaszain megy végbe, ahol az ikrákból kikelő lárvák a meder üledékébe ássák be magukat.

Táplálék. Az iszaplakó lárvák főként szerves törmelékkel táplálkoznak. Négyéves korukra kifejlődnek ivarszerveik, és kialakul jellegzetes tölcsérszájuk, amellyel olykor halakra is rátapadnak, de azokat általában nem sebzik meg, nem válnak élősködőké. Valószínű, hogy a kifejlett állatok már egyáltalán nem táplálkoznak, csupán felhalmozott tartalékaikkal élnek, ivás után pedig elpusztulnak.

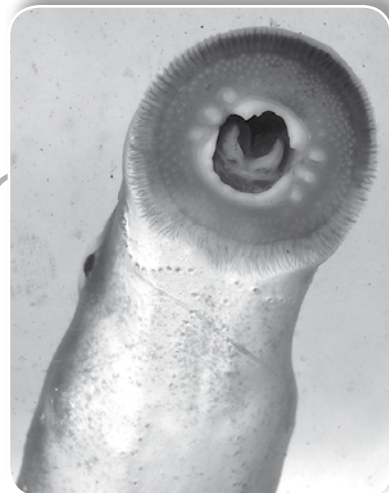
Szaporodás. A kisebb folyóvizek, patakok homokos mederrészein ívik márciustól májusig. Az ikraszemek száma 2–7 ezer, átmérőjük 1–1,5 mm. A szülők csak egyszer szaporodnak, ivás után elpusztulnak.

lényegesen nagyobbak, mint a következőben lévők. Hasonló alakúak és méretűek lehetnek a fiatal angolnáknak is, de azoknak állkapcsa és mellúszója van, ami biztos megkülönböztető bélyeg.

Környezet. Elsősorban a hegy- és dombvidéki tiszta folyóvizek pisztráng-, pér-, illetve domolykózónáját lakják. Halakra tapadva alsóbb szinttájakra is lejuthatnak, de ivarszerveik teljes kifejlődésére visszatérnek ivni a vízfolyások felső szakaszaira.

Táplálék. Kikelő lárvái az iszapba fúródva élnek, és főként szerves törmelékkel táplálkoznak. Négyöt év múltán átalakulnak, kialakul jellegzetes szájszervük, amellyel halakra tapadnak. A kifejlett példányok élősködők. Főként a gazdaállat vérével és szöveteivel táplálkoznak, de bőr és izomdarabkákat is kimarnak belőlük.

Szaporodás. Március és június között szaporodik, nőtényei a patakok csendesebb öbleinek aljzatjára rakják le ikrájukat. Az ikraszemek száma 7–10 ezer, átmérőjük kb. 1 mm. Az ivarérettséget elért példányok rendszerint két egymás utáni évben is részt vesznek a szaporodásban, utána azonban elpusztulnak.

Szörnyike a kirakatban

A képen látható valamit nem rémfilmekből vettük kölcsön. Így fest, amikor az ingola körszájával rátapad az akvárium falára. Nem árt tudni, hogy a száj mérete alig öt-hat milliméter, a benne látható sertefogak méretét pedig csupán tizedmilliméterekben, vagy még ennél is kisebb mértékegységekben lehet kifejezni. Számuk, alakjuk, elhelyezkedésük... rendkívül fontos fajmeghatározó jellegzetességnek számít. Gyakran csak ennek alapján lehet megkülönböztetni a fajokat. A körszáj a halak legkezdetlegesebb formái, mondhatjuk úgy is, velük kezdődnek a halak. Ezért halismertetőnket itt kezdjük.

Tekintettel arra, hogy a Halászati Törvény rendelkezései egyre szigorúbbak – a kilátásba helyezett büntetések úgyszintén –, aki horgász akar lenni, annak a halakat ismernie kell. Elmúltak azok az idők, amikor a halismereteket a vízparti önbeiktott szakteknitelyek terjeszthették. Rovatunk halismertetőjének anyagát **Harka Ákos – Sallai Zoltán Magyarország halfaunája** című könyvből merítettük. Tegyük hozzá: a szerzők jóváhagyásával! Mi több, képanyagukat is hozzáférhetővé tették.

Visszakanyarodva az ingolákhoz, nem árt tudni, hogy a horgász ritkán találkozik velük. A kifejlett halak horgogra nem mennek, kis növéseük, vékonyak és rendkívül mozgékonyak – akár az olajozott villám! – mindenféle halászszerszámon keresztül bújnak. Folyópartjaink elszigetelt pocsolójának iszapjában bukkanhattok rájuk. Ha találtok ingolát, szóljatok!

E-mail címünk

jojajtas.bum@magyarszo.com

Telefon

021/457-100

vagy

064/467-10-55

A felfedezőknék jutalom jár!

Október 8.

Ma Koppány, Mária, Bettina, Brigitta, Dömötör, Szergiusz, Benedikta, Demeter, Gitta, Pelágia, Pelágus, Semjén, Simeon, Gerjén napja van.

Szergiusz

Latin eredetű név, római nemzetségnév-ből származik. Jelentése: megőrző, gondozó, felügyelő, felvigyázó.

Benedikta

Latin eredetű, a Benedek férfinév női párja, jelentése áldott.

1896. október 8. (113 éve történt)

A Magyarok Nagyasszonyának ünnepe. A hagyomány szerint Szent István király halála előtt Szűz Mária oltalmába ajánlotta koronáját és országát. Őseink ezt a felajánlást szent örökségként adták át nemzedékről nemzedékre. Vaszary Kolos bíboros, primás kérésére a Szentszék is elismerte a Mária-tiszteletnek ezt a nemzeti jellegét, és XII. Leó pápa 1896-ban külön ünnepet engedélyezett. Szent X. Piusz pápa az ünnepet október 8-ára tette át. 1980-ban II. János Pál pápa ezen a napon szentelte fel a Szent Péter-bazilika altemplomában az új magyar kápolnát, a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére.

1949 (60 éve történt)

New Yorkban megszületett Sigourney Weaver színésznő (A nyolcadik utas: a Halál, Dolgozó lány, Szellemirtók).

Október 9.

Ma Dénes, Ábrahám, Elemér, Andor, Ábris, Günter, Ibrány, Velmira, Rusztem napja van.

Ábrahám

Héber eredetű név. Jelentése a Biblia szerint: a sokaság atyja. A pátriárka eredeti neve Abirám (Ábrám) volt. A hosszabb névváltozatot akkor kapta, amikor Isten megígérte neki: „népek sokaságának atyjává teszlek.”

Velmira

A szláv eredetű Velimir férfinév női párja. Jelentése: nagy, hatalmas, béke.

1874. október 9. (135 éve történt)

Postai világnap. 1874. október 9-én alapították az Általános Postaegyesületet, melyet később Egyetemes Postaegyesületnek neveztek. Az egyesület a nemzetközi postaszolgálat összehangolása, továbbfejlesztése érdekében jött létre. Az egyesület 1948-tól az ENSZ szakosított intézménye, jelenleg több mint 160 ország a tagja.

1967 (42 éve történt)

A bolíviai La Higuera-ban kivégezték (a hivatalos jelentés szerint behalt sérüléseibe) a 39 éves Ernesto Che Guevara de la Sernát, aki a harmadik világ forradalmárainak példaképe, az imperializmus és az elnyomás ellen folytatott harc egyik kiemelkedő vezetője volt.

Október 10.

Ma Gedeon, Leó, Dániel, Sámuel, Hajna, Lajos, Ferenc, Bendegúz, Leon napja van.

Hajna

Vörösmarty Mihály névalkotása a hajnal szóból.

Bendegúz

Hun, magyar eredetű név, Attila hun uralkodó atyjának nevéből származik.

1813 (196 éve történt)

Le Roncoléban megszületett Giuseppe Verdi olasz zeneszerző, korának legtöbbet játszott operaszerzője, legkiemelkedőbb művei: Othello, Falstaff.

1861 (148 éve történt)

Az Oslo melletti Store Frön birtokon megszületett Fridtjof Nansen norvég sarkkutató, zoológus és diplomata, aki 1892-ben indított expedíciója során elsőként jutott a legközelebb az Északi-sarkhoz. Az északi szélesség 86° 14'-éig sodródott el Fram nevű hajójával. Az expedícióról olyan földrajzi, oceanográfiai és meteorológiai ismeretekkel tért vissza, amelyek az Északi-sark további kutatásához elengedhetetlen fontosságúak lettek.

Október 11.

Ma Brigitta, Tódor, Sándor, Csanád, Mária, Brúnó, Celina, Csák, Germán napja van.

Csanád

Magyar eredetű név, az ismeretlen eredetű Csana név -d kicsinyítő képzős származéka.

Celina

A név eredetére vonatkozóan több feltevés is ismeretes. Egyik szerint a Marcelina és a Szelina nevek egybeesése. Más magyarázat szerint a Cezelsta névvel rokon, de a Marcellina angol beczejője is.

1889 (120 éve történt)

A London melletti Sale-ben 70 éves korában meghalt James Prescott Joule angol fizikus, aki 1840-ben meghatározta az elektromos vezető által keltett hő nagyságát, 1843-ban megfogalmazta a Joule-féle hőelméletet.

1963 (46 éve történt)

A Párizs környéki Milly-la-Forêt-ben 74 éves korában meghalt Jean Cocteau francia író, filmrendező, zeneszerző és grafikus, akinek filmjei: A költő vére, A szép és a szörnyeteg, Orpheusz.

Október 12.

Ma Miksa, Rezső, Szerafina napja van.

Rezső

Magyar eredetű név, a Rudolf férfinév magyarosítása, a Rézső, Réső családnévből.

Szerafina

Héber, német eredetű név, a Szeráf férfinév női párja. Jelentése: tündöklő, nemes.

1492. október 12. (517 éve történt)

Kolumbusz Kristóf genovai tengerész felfedezte Amerikát. Az utazáshoz kasztíliai Izabella királynő bocsátott három hajót a rendelkezésére. Kolumbusz nyugat felé haladva (Toscanelli 1474. évi térképe alapján) Indiába akart eljutni, hogy a luxuscikkek keleti kereskedelmét megszerze Velence elől.

1936 (73 éve történt)

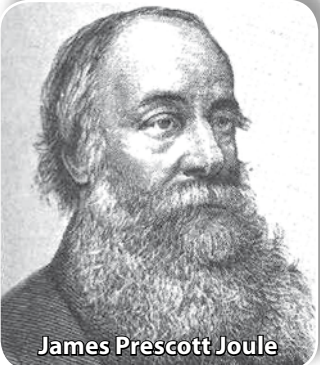
Gömbös Gyula halála után az új kormányt Darányi Kálmán alakította meg, melynek 1938. 5. 14-ig volt a miniszterelnöke. Ő volt az a Darányi, akinek nevéhez az újjídedi Telep (egykor Darányi-telep) városrész létrejötte köthető.

Október 13.

Ma Ede, Kálmán, Teofil, Jakab, Fatime napja van.

Jakab

Héber eredetű bibliai név, a Jákok görög változatának a magyar megfelelője. Jelentése: sarkot fogó, elgáncsoló, csalo, aki a másik helyére lép.

Fatime

Az arab Fatima változata, ami Mohamed legkisebb lányának neve volt.

54. október 13. (1955 éve történt)

Meggyilkolták Claudius. A 64 éves császárt negyedik felesége mérgezte meg gombával. Claudius ügyes politikus volt. Megerősítette Róma hatalmát Britannia részeinek meghódításával, Mauritánia, Trákia, Noricum provinciáiként a Római Birodalomhoz csatolásával. Negyedik felesége az ifjabb Agrippina volt, akinek az első házasságából származó fiát – a későbbi Nero császárt – Claudius adoptálta. Agrippina az utódlás biztosítása érdekében gyilkolta meg Claudius.

1969 (40 éve történt)

Az egymást követve útnak indított Szozuz-6, 7 és 8 szovjet űrhajók találkozottak, és kötelékrepülést hajtottak végre a világűrben.

Október 14.

Ma Helén, Lívía, Ilma, Beatrix, Alán, Domsos, Krizanta napja van.

Ilma

Vörösmarty Mihály névalkotása a Csongor és Tünde című mesedramában. Valószínűleg az Ilona és a Vilma rövidítése. Finn név is, ez szintén 19. századi névalkotás. Jelentése: levegő, ég, világ.

Alán

Kelta eredetű angol névből származik.

1235 (774 éve történt)

Székesfehérváron Róbert esztergomi érsek királlyá koronázta IV. Béla magyar királyt, aki apját, II. Andrást követte a trónon.

1827 (182 éve történt)

Zalán megszületett Zichy Mihály festőművész, grafikus, a magyar romantikus festészet jelentős alakja.

1990 (19 éve történt)

Meghalt Leonard Bernstein, amerikai zeneszerző és karmester (West Side Story).

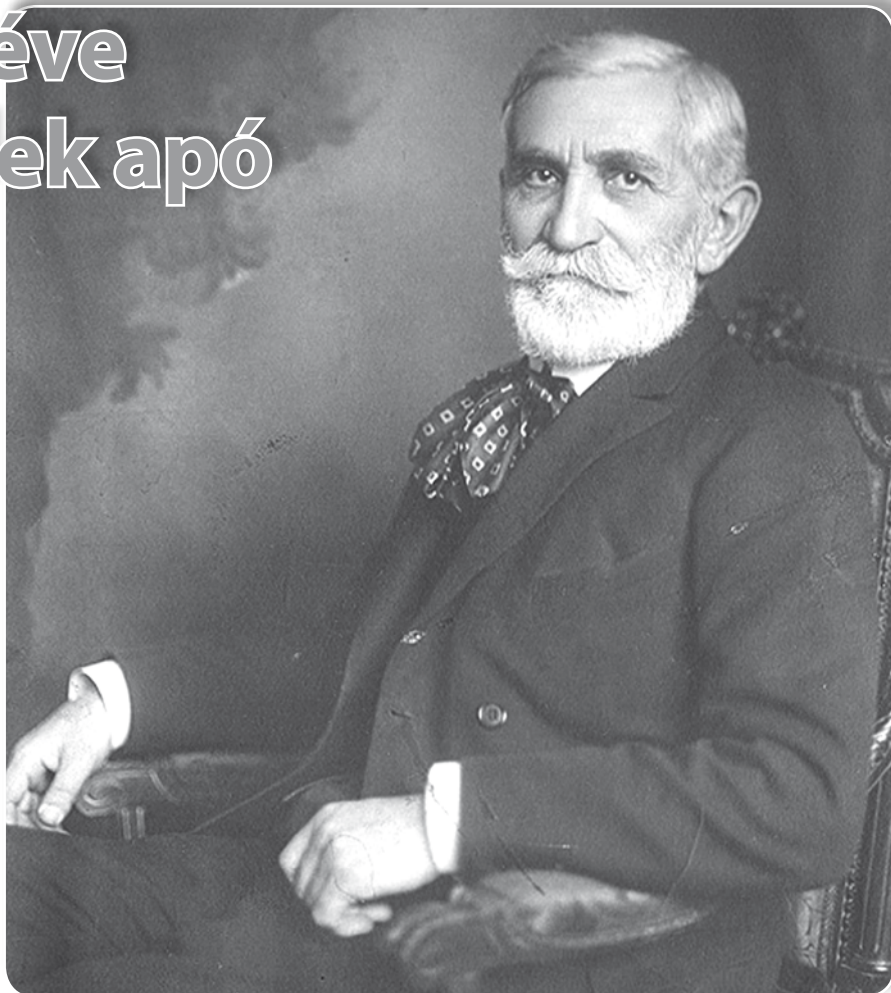
Százötven éve született Elek apó

Elek apó, Nagyapó – így hívta mindenki, még azok is, akikkel egyidős volt. Így hívták unokái, és a Cimborá-unokák, akikkel levelezett, akinek az újságot készítette, akik jövőjéről szellemi felmenőként gondoskodott. Legismertebb képein is olyan, amilyenek egy igazi nagypapát elképzelünk: ősz haj, bajusz, szakáll, jóságos tekintet és mókás, masnira kötött pöttyös nyakkendő...

Talán eljutottak már néhányan Benedek Elek emlékházához, Kisbaconba. Messze van, Erdélyben az Erdővidékre kell menni, a rossz úton felkapaszkodni az öreg kapuig, ahonnan sűrű fásor kanyarodik a klasszicista stílusú ház elé. A házon felirat: MARI. Fischer Máriát, hat gyermekének anyját tisztelte meg ezzel a meseíró. A tágas szobák tele vannak a látogatók, vagy inkább a zarándokok koszorúival, és a vendég megnézheti Elek apó íróasztalát, a nagy családi ebédlőt, bejárhatja a kertet, aztán kiballaghat a temetőbe, ahol kívánsága szerint szülei mellé temették a kis falu nagy fiát.

Édesapja, Benedek Huszár János is „nagyapós” volt, sokat mesélt a falubeli gyerekeknek, a sajátjainak is, kisfiának apró gereblyét, villát készített. Nagy áldozatot hozott a fia taníttatásáért, sorra eladta földjeit. Nem csoda, hogy az amúgy is érzékeny lelkű Benedek Elek, amikor nem tudott diplomát szerezni az egyetemen, meg akarta ölni magát szégyenében. Még szerencse, hogy egy jó barátja megérezte, mire készül, és kivette a pisztolyból a golyókat. Édesanyját pedig olyan szépnek látta, hogy minden Szűz Mária-képen ráismert.

A kis Elek születése nem mondható szerencsésnek, hiszen azokban a napokban halt meg tizenhárom éves bátyja, Ignácka. Egyik percben még kisöccse bölcsőjét ringatta, aztán kiszaladt, és ott egy elszabadult kandisznó felöklelte. Az anya teje a bánattól elapadt, még nevet sem adott a kisfiúnak, az egyik szolgáló nevezte el sebtében, amíg a keresztelőre szaladt vele. Nyolcévesen került Székelyudvarhelyre, a híres kollégiumba, melynek épülete

Benedek Elek idős korában

ma az ő nevét viseli. Négy fiúcska indult el Baconból oda tanulni, hárman meghaltak közülük. Kettőt betegség vitt el, egy maga ment a halálba. Nem volt egyszerű ott az élet, különösen a szegény fiúknak nem, akik Körösi Csomához hasonlóan diákszolgákként dolgoztak a tanulás lehetőségéért. Benedek Elek után fizetett az apja, öt forintot és huszonöt krajcárt egy évben, de a gyerek így is nehezen viselte a zord testi és lelki körülményeket. De már sokat olvasott, és ott kezdett kutakodni a népdalok, népballadák és népmesék után. Nem csoda, hiszen a hazavezető út például Réka királynő erdején át vitt, ahol a monda szerint az aszszony Attilát várta haza. Székelyföldön ahová csak lép az ember, kinyílik, mesél a táj...

Ezeket a meséket vitte magával Budapestre, az egyetemre, és míg angolul, franciául is tanult, önképzőkörbe járt, rávette magát, hogy felkeresse az irodalmi élet vezető alakját, Gyulai Pált, aki rábízta az akkor készülő sorozat, a Magyar Népköltési gyűjtemény egyik kötetének szerkesztését.

Ekkor jegyezte el magát egy életre a népmeséssel, és nem sokkal később, fiatal újságíróként egy szőke lánnyal, akit a Rákóczi út egyik trafikjában ismert meg. A lány apja tönkrement, öngyilkos lett, Benedek Elek bizony kicsit félve vitte haza az új asszonyt, aki szegény is volt, zsidó is, budapesti is... Erről a szorongásról egy nemzedékkel később fia, Benedek Marcell ír, ugyanabban az élethelyzetben: „A család minden tagja önzetlen és szerény; a család együtt önző és nagyra tartja magát. Mindenki felvilágosodott és elnéző, de a család erkölcsi normái szigorúak, becsülését könnyű eljátszani.”

Benedek Elek egyik legmeghatározóbb tulajdonsága a jóhiszeműség. Meséiben is a legfontosabb mindig az erkölcsi tanulság, a tisztaság, a jóra való törekvés. Nem volt gyakorlatias, és politikai pártok, irányzatok közötti botladozása is azt mutatja, nemigen ismerte ki magát abban a közegben. Volt képviselő, de másodszor már nem került be a Parlamentbe, visszamenekült az újságíráshoz. Szerkesztette az Ország Világát, a Néptanítók Lapját, és a millenniumra megjelent a Magyar Mese és

**A jubileum
megünneplésére
a messze
távolból érkezett
vendégek
csoportja
– köztük a
Jó Pajtás
szerkesztője
– Benedek
Elek szülőháza
előtt 2009.
szeptember
27-én**

A kisbaczoni Benedek család címere

Mondavilág öt, korszakos jelentőségű kötete. A gyűjtésen és a szerkesztésen kívül saját meséket is írt, a siker hatalmas volt, a ma ismert mesekönyvek (Világszép nádszalkisasszony, Tóbsincs királyfi) jó része is ebből válogat.

Aztán valóra váltotta régi álmát: Kisbaczonban felépült a ház, elkezdte visszavásárolni a családi földeket. Kellott a nagy, nyolcszobás otthon, hiszen hat gyerek és sok vendég időzött Baconban nyaranta, ahol hagyomány volt a közös tiszorai az öreg faasztalnál, és a gyerekek, később az unokák vicces színjátékai. A hat gyerek – hat külön egyéniség. A legnagyobb, a leges-legnagyobb reménység persze Marcell, akiből jeles író, irodalomtörténész lett, mégis sokáig nyomasztotta, hogy apja túl sokat vár tőle. Egyetlen négyes a bizonyítványban, egész nyárra letörölte a mosolyt szülei arcáról. (Az ő fiai: Benedek András és Benedek István orvos, író, legismertebb műve az Aranyketrec.) János nem tanult olyan jól, apja iparosnak szánta, végül ipari iskolai tanár lett, fájdalmasan korán halt meg. Benedek Elek gyakran írt saját gyerekeiről (később az unokákról is!), az olvasók Aranyvirágot, vagyis Máriát jól ismerték (az ő fia volt Lengyel Dénes, a Régi magyar mondák kötetbe rendezője), csakúgy, mint a gyerekorvossá lett Eleket, vagy Mucust (Rózsát), a legkisebbet. Flóra nem ment férjhez, ő vált szülei, de az egész család legfőbb támaszává.

Így nézett ki az Elek apó által szerkesztett Jó Pajtás, mely nem elődje a mi mai Jó Pajtásunknak (ez ugyanis a Pionírújság utódja)

Gazdálkodni akart a harminc holdon, de ő inkább a szavak embere volt... Tréfás versikét írt magáról, mennyit is költ Elek apó a mintagazdaságára, bevétel helyett. Már többszörös nagyapaként érte a világháború, majd Trianon sokkjá. A román bevonulás után hét napig utaztak Budapestre, a zsúfolt vonaton nyolc gyerek meghalt, egy születt: „Az életünket megmentettük, az édes anyaföldet elvesztettük. Lehetséges ez?” – kesergett.

A család kettészakadt, mert felesége a betegeskedő Janival hazament, és kint rekedt. Ezekben a nehéz időkben írta, leginkább gyógyírként az Édes anyaföldem! című visszaemlékezést, és fogadta meg: ha egyszer hazajut Baconba, egy évig ki sem mozdul onnan.

Amikor olyan sokan kényszerültek elhagyni Erdélyt, Benedek Elek végleg visszatelepült. Segítette, ahogyan csak tudta, a magyar írókat, olvasókat. A Jó Pajtás című gyermeklapot szerkesztette, erről mondott le a Cimborá kedvéért. A Cimborá ugyanis az elszakított nemzetrészek minden gyermekéhez eljutott. Készítésének körülményei kezdetlegesek voltak, korrektúráról szó sem volt, hiszen napokig kellett utazni a kiadói, így Elek apó gyöngybetűkkel átírt minden kéziratot, a hiba lehe-

A Cimborát már Kisbaczonban szerkesztette, testvérnapunk, a mai Cimborá pedig Sepsiszentgyörgyön készült tőségét is kerülte. Gyerekei írtak, fordítottak neki, unokái Cimborá-unokákkal leveleztek. Volt, hogy hatvan levelet hozott a posta, „Nagyapónak”, megválaszolta, közölte őket, biztatta a magyar gyerekeket, javította helyesírásukat, őrizte magyarságukat – velük. Legalább ötvenezer olvasója volt. Nála jelentkezett először Dsida Jenő és Ignác Rózsa. De a lap anyagi helyzete egyre bizonytalanabb lett, és hiába mentette volna meg az Erdélyi Helikon, már elkéstek. 1929 augusztusában Benedek Elek feladta. Másnap reggel kiment kaszálni, lilára melegegdedül ült az íróasztalhoz, levelet írt. Onnan esett össze. A család összeszaladt, az ősz fejet a feleség tartotta az ölében, majd leengedte lassan, odament a szekrényhez, és amíg a többiek a haldoklón igyekeztek segíteni, kivett valamit onnan, és kisietett. Az asszony, aki egész életét, szinte fanatikusan a férjének és a családnak szentelte, egy nappal sem akarta túlélni a férjét. A nagy adag veronál megtette hatását, két nappal férje után halt meg.

Nagy volt a gyász, nagy a temetés, Kisbaczon koszorúján ez állt: „A kis falu sír – siratja nagy fiát.”

H. E.–N. L.
(Lennert Géza, Bardócz Orsolya és Szabó István felvételei)

Részlet az emlékházból

Elek apó és neje együtt nyugszanak a kisbaczoni temetőben

RÜGYFAKADÁS

Elmúlt a nyár

*A nyári szünidőnek
örült sok gyermek,
örültek, hogy nem kell már,
hátukon cipelni a terhet.*

*Mentek a gyermekek nyaralni,
a parton fagyit nyalni,
kinek nem volt kedve utazni,
az ment a strandra lubickolni.*

*S most újból kezdődik az iskola,
mindenki visszaül az iskolapadba,
új tanárok várnak rájuk,
hogy átadják nekik tudásuk.*

Zélicity Krisztián, 6. a osztály, Hunyadi János-iskola, Csantavér

Újból az iskolapadban

A nyár gyorsan elmúlt, eljött az ősz, és „magával hozta” szeptember elsejét: ismét beülünk a régi, már megszokott padokba.

Az iskolára való készülést, mint mindig, most is azzal kezdtem, hogy az íróasztalomból kipakoltam a régi könyveket, majd belepakoltam az újakat. Utána anyu kimosta a táskámat és a tolltartómat. Közelgett a szeptember elseje, igazából el se hittem, hogy vége lett a szünetnek, és újból kihívás minden óra. Lett egy új tantárgyunk, a kémia. Kicsit tartok tőle, de remélem, nem lesz nagyon nehéz. Új tanáraink vannak, többek közt angol nyelvből, fizikából, biológiából, történelemből, kémiából és testnevelésből.

Bevallom, nem igazán vártam az iskolát. A tervem az, hogy az eddigi eredményemet megtartsam, vagy esetleg jobb legyem az átlagom, ezért megfogadtam magamnak, hogy rendszeresen tanulok. Hogy sikerül-e, az majd év végén derül ki.

Mindenkinek sok sikert kívánok az új tanévben!!!

Uri Csilla, 7. osztály, Kis Ferenc-iskola, Orom

Elmúlt a nyár

A négy év nagyon gyorsan elmúlt s vele együtt a nyári szünet is. El sem hiszem, hogy most már ötödikes vagyok.

A nyári szünetben sok minden történt velem. A júliust játsszással töltöttem. Sokat jártam strandra és rengeteget játszottam a barátóimmal. Azért a szüleimről sem feledkeztem meg. Nekik is sokat segítettem. Jutalmul elmentem nyár végén a Kátai-tanyára, a Zöld táborba. Emese szülei vittek bennünket a táborba. Mikor odaértünk, ebédre mentünk, és ismerkedni kezdtünk. Többek között: Csillát, Melánit, Rebekát, Ancsit ismertem meg. Kézműveskedtünk is. Megtanultam gyöngyöt fűzni, gyapjúból labdát készíteni. Az augusztusi hónap múlt el leggyorsabban. Sosem unatkoztam, mindig találtam magamnak elfoglaltságot.

Gyorsan ideért a szeptember elseje, amit nagyon vártam. Kíváncsi voltam a tanárookra, az új tantárgyakra, és az egész ötödik osztályra.

Farkas Rebeka, 5. osztály, Hunyadi János-iskola, Csantavér

A régi idők iskolája

Egy fényképalbumot nézegetve rátaláltam egy különös fotóra. Nagyon sok gyerek volt a képen, és megkérdeztem a nagymamámat, hogy kik ezek a gyerekek. Ő erre azt felelte: „Ez egy osztály.”

Nagyon elcsodálkoztam, és ő elkezdett mesélni a régi iskolákról. Az ő gyerekkorában nagyon sokan jártak egy osztályba. Leginkább fiúkat jártak iskolába. Volt olyan család is, ahol csak a legidősebb gyerek tanulhatott. A tantermek nem voltak korszerűen felszerelve. A diákok palatáblára írtak, palavesszővel, ha megtelt a tábla, egy ronggyal letörölték. Nem voltak füzetek és tankönyvek. A tanító nagyon szigorú volt. Gyakran megesett, hogy pálcával kellett fegyelmet tartani. Faluhelyen dologidőben a gyerekek nem jártak iskolába. A szülőknek segítettek a mezei munkában. Az osztálytermet kályhával fűtötték, amibe a falu adta össze a tűzrevalót. A tanító az iskola melletti tanítólakásban lakott.

Nagyon érdekesnek találom a régi idők iskoláját, de én már nem szívesen járnék oda.

Rúza Dorottya, 6. osztály, Thurzó Lajos-iskola, Zenta

Húsz év múlva

Reggel 5 óra 30 perc. Csörög a vekker. Gyorsan összekapom magam, felébrsztem a férjem, felrázom a fiam az ágyból, megreggeliztetem, és indulás az iskola felé. Utána munka, munka és munka. Este hazaérve nincs sok idő a családra. Már késő van. Mindenki alszik. Ilyen az életem minden napja harmincöt évesen.

A következő nap is így indult: felkelés, majd munka. Délután szülői értekezletre mentem. Összegyűltek a szülők. Még mielőtt elkezdődött az osztályfőnök beszámolója, végignéztem a társaságon. Néhányan közülük régi osztálytársaim. Mindenki komoly, egyszerű és munkamániás felnőtt. Visszagondoltam a múltra, amikor még az iskolapadot koptattuk. Akkor ez a társaság vidám, színes, életrevaló volt, tele vágyakkal és álmokkal. Mi lett velünk, egykori gyerekekkel? Mi, akik mindig mindennek a jó oldalát néztük, és sohasem aggódtunk semmi miatt. Felnőttünk... Felelősséggel tartozunk a családunknak. Pénzt keresünk, a mindennapi betevőt. Nincs időnk az álmokra és vágyakra. Megváltoztunk. Azt nem tudom, hogy jó vagy rossz irányba-e, de megváltoztunk. Talán magamról is így tudnék mesélni. Huszonhat évesen férjhez mentem, aztán három évre rá kisfiam született. Később munkába álltam, épülettervezőként. Ez veszi el az időm kilencvenhét százalékát, a többi kettő és fél a családé, a maradék pedig a pihenésé. Tudom, gyerekként mindig azt kérdeztem magamtól: „Mikor leszek már felnőtt?...” A szüleim erre csak annyit válaszoltak: – Addig jó, míg gyerek vagy...

Tényleg, addig jó, míg gyerek valaki. Ezt bebizonyította az élet.

Ki kell használni a gyerekkor minden percét, mert egy szempillantás alatt elszáll. Szülő vagyok, feleség, háziasszony és dolgozó. Az életem fele már elmúlt. Kíváncsian várom azt, amit a sors még nekem tartogat.

A fiamat én is igyekszem arra tanítani, hogy:

– Addig jó, míg gyerek vagy...

Ő ezen csak nevet. Egyszer majd megtudja, milyen is a felnőttek zűrzavara élete.

Szűcs Budai Gabriella, 7. osztály, Csáki Lajos-iskola, Topolya

A Tiszánál

Egy őszi napon, déltájban megálltam a tiszai hídnál. Ahogy széttekintettem, láttam a messzi távolban a Tisza kanyarulatát. A folyó úgy kanyarodik, mint egy versenypálya. Ott, ahol álltam, mindenfelé tarka levelek borították a földet. Ha valami elshant mellettem, a levelek úgy ropogtak, mint több milliárd apró dobocska. Majd áttekinttem a túlpartra, ahol a játszótéren már csak a szél gyermekei játszottak, s néha-néha meglibbentik a hintát. Egykor még emberfőkéntől volt hangos ez a táj. A villanydrótokon hosszú sorban fecskék ültek, pont úgy, mint nyakláncan a gyöngyök. Ősz van, s a fecskék indulni készülnek melegebb tájra. Ahogy szememmel követtem őket, megláttam a csókai templom picit, fénylő tornyát.

Ebben a pillanatban készülődni kezdett az eső, és siettem haza. Bár e kisvárosban a Tisza-partnál szebb hely nincs, mégsem időzhettem itt tovább, indulnom kellett haza.

Hajdú Sára, 6. osztály, Thurzó Lajos-iskola, Zenta

**Makra Imre
óbecsei
tanuló
rajza**

Őszi táj

Nemrég még reggelenként arra ébredtem, hogy a nap sugarai belopództak a szobám minden zugába. De most már nem így van, beköszöntött az ősz, későn kel fel a nap, és megfeledekzik arról, hogy felébredessen. Jaj, már nyolc óra, pedig én úgy döntöttem, ma korán kelek!

A mai napra sok szép programot terveztem. A szüleim törik a kukoricát, és úgy határoztam, hogy meglátogatom őket a határban. Tegnap esett az eső, biztosra veszem, hogy nagy sár van, és ahogy nézem, sűrű ködbe burkolódzott az utca. Fázni fogok, az tuti, több pulóverre is szükségem lesz. A szél fújdogál, felkapja az elsárgult faleveleket, és játszadozva tologatja maga előtt, hol ide, hol oda. Az égre feltekintve látom, hogy már csak az itt élő madarak röpködnek. Jócskán magam mögött hagytam ködös kis falumat. A szántóföldeken is minden megváltozott. A kukoricaszár a leveleivel integet, a szép, sárga kukoricacsöveket átölelve ringatja az északi szél. Végre előbukkantak a nap sugarai is, s mindjárt kellemesebb, nem fázom. Apró bogarak röpködnek a rét felett, örömtáncba kezdtek a meleg napsütésben. Minden csodás, csak az a baj, hogy papucsban indultam el otthonról. Ha anyu meglátja sárgagömbökkel ékesített lábbelimet, lesz hozzám egy-két szava.

A távolban látni az erdőt, a fák csontos ágai pihenni térnek. A távoli harang hangja a szél szárnyán száll szerte a világba. Mezei kisegér fut át az úton téli otthonába. Még csak öt óra, s már sötétedik, hosszú lesz az éj holnap reggelig.

Dobó Márta, 7. osztály, József Attila-iskola, Bácskertes

Könyvajánló

Karácsonyra a keresztszüleimtől egy könyvet kaptam. A könyv kívülről szép, és érdekesnek tűnt. A z íróját akkor még nem ismertem. Amit aztán később megtudtam, hogy ez a könyv egy Fiúk kizárva című sorozat első része. Ennek a sorozatnak tizenegy része van, és képekkel illusztrált könyv.

A könyv címe: Te vagy a kedvenc ellenfelem. A könyv két családról szól, a Schnabel és a Meierbeer családról. A Schnabel család tagjai: Tinka, Gréta, Isti és Tivadar. A Meierbeer család tagjai: Boris, Lizi, Dávid és Frank. A könyv elején a családokat mutatja be az író, ebből megtudhatjuk, hogy mit gondol Lizi a Schnabel családról, ugyanígy Tinka véleményét a Meierbeer családról.

Lizi és Tinka két nagyon különböző természetű lány, akik ki nem állhatják egymást. Rádásul úgy hozza a sors, hogy testvéreként kell együtt élniük. Ők persze mindent megtesznek azért, hogy pokollá tegyék egymás életét.

Egy napon az iskolában azt a feladatot kapják, hogy látogassanak meg egy Schicketanz nevű néit, aki egy titokzatos házban lakik, és akiről mindenféle hátronzogató dolgot rebesgetnek az emberek. Biztos, hogy Lizi és Tinka átlagos gyerekek?

A könyv hátulján használati utasítást találunk srácok és lányok részére.

Nekem ez a könyv nagyon tetszett, mert nem hétköznapi dolgokról szól, hanem olyanról, amelyek csak a képzeletünkben lakoznak.

Remélem, sokan elolvassák, és megszeretik Thomas Brezina regényét.

Kocsis Réka, 8. osztály, Petőfi Sándor-iskola, Doroszló

**Papp Sarolta
szabadkai
tanuló
rajza**

Őszi kosár

*Barack, szőlő, körte, alma,
az ősz legfinomabb ajándéka,
hordja sorba a piacra.
Sok anyuka a kosárba rakja,
és már viszi is haza.*

*Befőttbe és süteménybe
legfinomabb a körte.
A barack, az alma, a szőlő is jó,
na meg persze ott van a jó öreg dió.*

Raffai Viktória, 7. osztály, Samu Mihály-iskola, Péterrév

Ez is egy nap volt

Egy nap új játékok érkeztek az oviba. Közöttük egy gyönyörű baba is, ami nekem és a legjobb barátomnak, Nikinek is egyaránt tetszett. Ebből lett a baj.

Mivel mindkettőnknek ugyanaz a játékbaba tetszett, sikerült összeveszni. Téptük, húztuk cibáltuk a szerencsétlen babát addig, addig, amíg el nem szakadt.

– Ó, ó! – mondtuk szinte egyszerre. Próbáltuk megjavítani, majd eldugni, hiába, mert az óvó néni észrevette. Jól leteremtett bennünket, hogy az új babát tönkretettük. Rádásul két nagy fekete pontot is kaptunk. Egy ideig még egymást okoltuk, de aztán rájöttünk, hogy semmi értelme. A baba már úgy is elszakadt. Így aztán kibékültünk.

Ebből az a tanulság, hogy jobb együtt játszani, mint külön-külön.

Imamović Inesz, 4. osztály, J. J. Zmaj-iskola, Szabadka

A kedvenc állatom

Egy nyári napon kint voltunk a telünkön, amikor az udvarunkba beszaladt egy kiskutyá.

Hosszú lábú, barna színű, fekete csíkokkal. Olyan, mint egy kis tigris. Játszadozni kezdett velünk, megetettük, megittattuk, és így nálunk is maradt. Este autóba tettük, és hazahoztuk. A Bingó nevet adtuk neki. Amikor először vittük az állatorvoshoz, még kézben vittük be, de ő rohamosan nőtt, és már a harmadik oltásra poráron is alig tudtuk bevezetni. Most kb. 80 kg. Mély hangú, de még mindig fiatal, játékos kutya. Itthon egy boksza van, ahol nem igazán szeret, mert kevés a helye. Legjobban akkor örül, amikor a nyakába kasztom a nyakörvet. Ilyenkor tudja, hogy a telünkre megy velünk. Egyenesen az autóhoz szalad, és már ugrik is be, össze-vissza nyal bennünket örömeiben. Nagyon örülök, hogy hozzánk szegődött, sehol nem lenne neki jobb helye.

Bali Anita, 3. osztály, Kizúr István-iskola, Szabadka

Egy szelídítés története

Egyik nap apukám azzal a hírrrel jött haza, hogy lesz egy kutyánk. A falusi házunk udvarára néha-néha bemerészkedett egy kutya. Apa etetgette, így odaszokott. Pár nappal később hazahozta a kutyust Szabadkára.

Aznap este alig tudtam elaludni, mert a kutyus folyton csaholt. Másnap reggel elkereszteltem Búndinak, mivel ő egy hosszú, fehér szőrű, nőstény pulikutya. Búndi birtokba vette az udvarunkat. Első dolga volt Lompi cicánk elűzése. Utána pedig megpróbálta a nagymamát feldönteni. A kinti lármára anyukám kirohant a konyhából és rákiabált Búndira:

– Búndi, menj onnan, de rögtön!

Én is le akartam csendesíteni. Ezután Búndinak találtam egy labdát. Ezzel a labdával meg akartam szelídíteni. Tartottam a kezemben a labdát, és közben beszéltem Búndihoz:

– Búndi, itt a kezemben a labda! Gyere, kapd el gyorsan! – és eldobtam a labdát.

Egy idő után már értette az ül és a fekszik vezényszavakat is.

Nem kevés munkámmal Búndiból jól nevelt kutya lett. Így már a nagymamát sem akarja feldönteni.

Hódi Réka, 5. osztály, Ivan Goran Kovačić-iskola, Szabadka

RÜGYFAKADÁS

Kicsi

Állataink nagyon sok örömet tudnak szerezni nekünk, gazdinknak.

Ha fáradtan érek haza az iskolából, és a kiskutyám hízelegve hozzám bújik, vagy mikor dühös csaholással, harcra készen fogadja a postást: na ezek felejthetetlen dolgok. Bizony az én kutyusom néha elfelejti, hogy a postásban nincsen semmi rossz szándék. Kölyökkora óta ismerem, vagyis hát inkább ő ismer engem, mert előbb született. Barna szeme és szőre van. Furcsa, hegyes orra a rókaéra hasonlít. Ettől egy csöppet bohókás. Kis termetű, ezért Kicsinek neveztük el. Kicsi nem fajkutyá. Egyszerű keverék, törzskönyve nincs. Sokszor hegyezi a fülét, a hallása kiváló. A szimata is tökéletes. Már elég öreg, és nem igényli, hogy játsszunk vele. Ha csak teheti, kiszökik a kapun. Mikor a kertben még voltak tégglák, felmászott rájuk, és átugrott Szilvi bácsiékhoz. Ő az egyik szomszédunk. Neki is van kutyája, Kicsi biztosan társaságot keresett, mikor meglátogatta. Többször is elkísért az iskolába. Szófogadó. Hallgat a nevére, hogyha rászólok követi utasításaimat. Becsületes állampolgárként viselkedik séta közben, és megáll a piros lámpánál. Ha sikerült kiszöknie az utcára, Cukihoz igyekezett. Ő volt a legjobb barátja, akit az idén rúgott agyon a szódás lova. Mindig akadt megbeszélőnivalójuk. Sokat szórakoztak, szaladtak, loholtak együtt. Vidám csaholással kezdték a napot, és ugyancsak boldogan tértek nyugovóra.

Történt egyszer újév körül, hogy Kicsi a házban talált menedéket a zajos petárdáktól. Mikor nyitva volt az ajtó, végigszaladt a házban, egészen a húgom szobájáig. Semmit sem sejtettünk a dologból, mindenki el volt foglalva. Még anyukám és a húgicám sem látták, pedig ők bent voltak a szobában. Alváshoz készülődtek. Anya egyszer csak kopogásra lett figyelmes. Nem tudta, mi lehet az. Mikor felcsapta a villanyt, nagy meglepetés érte: a kutya az ágy mellett feküdt, farkát a padlóhoz veregette. Ez volt a kopogó hang. Virág sikoltására már én és apa is beszaladtunk. Most már az egész család összegyűlt, és mind szegény Kicsit zavartuk. Azt sem tudta, merre szaladjon. Végül sikerült kikergetnünk a házból. Kimentem hozzá, megnyugtattam, és adtam neki egy jó nagy csontot. Mint minden rendes kutyus, ő is szereti ezt az ételt. Talán ez a kedvence. Víz is kapott.

Nincs vele semmi gond, mindig hűségesen őrzi a házat, és kötelességtudóan vakkant, ha megérez valamit. Elébe szalad, ha hallja, hogy jövök, megsimogatom. Cicadoromboláshoz hasonló hangot ad. Nyugodt természetű, számomra kedves eb, és egyben barát is. Ha néha furcsán is viselkedik, én nagyon szeretem.

Kovács Írisz, 6. osztály, Cseh Károly-iskola, Ada

A papagájom

Kedvenc madaram a papagáj. Tollazata különböző színekben pompázik. A csőre piros, farktolla citromsárga. Sajnos nem tud repülni, mert már 3 éve egy kalitkában él. Ketten voltak, de a párja egyszer régen kiesett a kalitkából, és mi nem vettük észre, a kutyám pedig játszadozni kezdett vele. Beszélni ugyan nem tud, viszont a körülötte lévő zajokat fantasztikusan utánozza. Szereti a napraforgót és a vizet. Akrobatamutatványairól híres: mivel a kalitkában rudakon járkal, néha fejfelé lóg. Nappal csak ritkán szólal meg, de éjszaka annál inkább zajong. Egy-két éve kiengedtük a szobában, mert akkor már kezdte elveszíteni repülési képességét. Próbált koncentrálni, de hiába, egyenesen a szekrény ajtajának repült. Azóta csipked.

Annak ellenére, hogy csipked, és nem tud repülni meg beszélni sem, én szeretem Szimbát.

Gyenes Klaudia, 7. osztály, Október 10.-iskola, Szabadka

Tiki, a teknősöm

Az én kedvenc állatom egy kis teknősbéka volt. Tikinek neveztem el. Sajnos, már nem él, de én nagyon szerettem.

Körülbelül négy évvel ezelőtt vettem a tóthfalusi búcsúban. Nagyon kicsi volt, mikor hozzánk került. A szobámban tartottam egy nagy akváriumban. Az akvárium tele volt vízzel, amit fel kellett forralni, mielőtt az üvegbe töltöttük. Kavicsokból szigeteket készítettem neki. Tettem még bele kevés homokot és pár vízinövényt is. A vizét minden héten kellett cserélni. Naponta háromszor kellett etetni. Ez egész nyáron így ment. Lassan közeledett a tél, és el kellett vermélni. Egy dobozba száraz leveleket gyűjtöttem. A teknősöm a dobozba rakta, és a sötét, hideg pincébe vittem. Mindennap hallani lehetett, hogy kapar a dobozban. Egy nap arra lettem figyelmes, hogy megszűnt a kaparás. Kinyitottam a dobozt, és láttam, hogy az állatkám elpusztult. Nagyon szomorú lettem. Egész nap sírtam.

Az a kis teknősbéka nagyon a szívemhez nőtt. Sohasem fogom elfelejteni, hogy volt egy ilyen különleges háziállatom.

Kriska Szimonetta, 5. osztály, Kis Ferenc-iskola, Orom

Kedves Pajtások!

Az ősz elsősorban az iskolai élményeket s ezzel az **elbeszélő fogalmazásokat** hozza előtérbe, de ilyenkor a táj szépségei a **leírásokhoz** is bőven szolgáltatnak témát, ezért ebből is, abból is válogattam ma. S ha már a leírásoknál tartunk, ez a műfaj lehetőséget adott arra, hogy a házi kedvenceitek is beszéljenek a mai Rügyfakadásba. Igaz, nem csak a műfaj ürügyén olvashatunk ma Szimbáról, Kicsiről, Bingóról, Tikiről, Bunduról. Az állatbarát gazdik szeretetük jeléül írásaikban is emléket állítanak kedvenceiknek, így aztán vastag borítékban őrzöm a jobbnál jobb fogalmazásaitokat, s alkalom adtán (mint ez a mai) közkinccsá tehetem.

Örömmel jelentem, hogy egyre több helyről érkeznek küldemények. A héten a **péterrévei munkatársaimtól** kaptam a **legtöbb írást**, de a csantavériek, zentaiai (Thurzó Lajos-iskola) és két szabadkai iskola tanulói is nagyon szép fogalmazásokat, verseket küldtek. Mindezt név szerint a következőknek köszönöm:

Csantavér: Farkas Rebeka, Gandis Csongor, Kecsenovics Valentin, Oláh Andrea, Puskin Viktor, Sinkovics Tamara és Szeles Emese;

Péterréve: Barna Richárd, Beretka Kornél, Csaszyi Zsófia, Kormányos Edina, Mester Gergely, Mester Szabolcs, Papp Edina, Raffai Viktória, Solymosi Adrienn, Szabó Szabolcs, Szalma Éva és Varga Lóránt;

Szabadka, Jovan Jovanović Zmaj-iskola: Besnyi Botond, Golik Attila, Imamović Inesz, Papp Iván, Pivárcsik Nikol, Varga Róbert és Vukov Johanna; **Đuro Salaj-iskola:** Jenei Dorina és egy név nélküli.

Alkotásra készítő élményeket kívánok nektek a jövőben is.

Tomán Mária

Livingston
Dániel
szabadkai
tanuló
rajza

Star Trek – mindörökké

Sok-sok esztendő elmúltával Hollywood újabb útjára indítja az Enterprise-t – Egy sorozat, amely meghódította a világot – A gyártók most visszatérnek a kezdetéhez...

A Star Trek-univerzum negyven évvel ezelőtt táruelt élénk, akkor indult a széria. A hat tévésorozatra, tíz mozifilmre, számtalan regényre, illetve videojátékra épülő történet természetesen nem ma, hanem a holnapban, a távoli jövőben játszódik, s a nézők nagy-nagy örömeire nem a Földünk pusztulását mutatja be. Optimista hangon arról tudósít, hogy az emberiség legyőzi a betegségeket, az átkos szegénységet. Az emberiség a Bolygók Föderációjában egyesítve él más intelligens, földönkívüli fajokkal, néha ugyan nézeteltérések is támadnak, ám azokat mindig el lehet simítani. A sztori főhősei a Föderáció haderejében, a békés célokat szolgáló csillagflottánál teljesítenek szolgálatot, nem szupermennek, de minden problémát képesek megoldani. Feladatuk az új életformák, új civilizációk felkutatása, és közben olyan emberi értékeket propagálnak, mint a megértés, együttérzés, tolerancia. Az ellenséges fajok a kezdeti bizalmatlanság után megbékélnek a földiekkel.

Gene Roddenberry (1921–1991) az az ember, aki útjára indította az Enterprise-t. Az eredetileg jogásznak tanuló úriember a második világháborúban vadászpilóta-pilótaként harcolt, majd a Pan Am légitársaságnál dolgozott. 1949-ben egyik útja során gépe lezuhant, és az utasok nagy része életét vesztette. Ekkor Roddenberry rendőrnek állt be New Yorkban, és elkezdett írással foglalkozni. Néhány év elteltével televíziós sorozatokat és filmforgatókönyveket írogatott. Leghíresebb műve a Star Trek című sci-fi sorozat. Az azóta legendává vált első széria, a Kirk kapitánynak és legénységének kalandjait bemutató széria 1966 és 1969

között futott. Az író a világűrben temették el...

2002-ben megcsodálhattunk egy egész estés Star Trek-filmet. A Star Trek: Nemesis című epizód azonban nem robbantott kasszát sehohlyan a világon, nálunk ezt az alkotást be sem mutatták. Az első epizódot a mozikban valamikor nagyon régen láttuk, 1979-ben. A Star Trek: Csillagösvényben egy rejtélyes, pusztító energiafelhő tart a Föld felé, de az Enterprise legénysége megállítja. Ezt követte még kilenc Star Trek-film: Khan haragja (1982), Spock nyomában (1984), A hazatérés (1986), A legvégső határ (1989), A nem ismert tartomány (1991), Nemzedékek (1994), Kapcsolatfelvétel (1996), Űrlázadás (1998), és végül a már említett Nemesis (2002). Ebben a 2002-es esztendőben a Romulus nevű bolygó új prétora a Picard-klón

Shinzon szövetségeseivel törbe csalja az Enterprise hajót és legénységét.

Hollywoodban azt mondják, hogy meg-tisztelő feladat az USS Enterprise kapitányát játszani. Egészen a mostani mozifilmig csupán két színészt láthattunk a kapitányi hídön: William Shatnert (James T. Kirk), Patrick Stewartot (Jan Luc-Picard).

A Paramount Pictures 2006-ban adta hí-rül, hogy megkezdődnek az új epizód munkálatai. A tizenegyedik Star Trek-mozi a jól ismert legénység és hajójuk előtörténetét mutatja be. Visszatér tehát Kirk kapitány, Spock parancsnok és a legénység többi tagja. J. J. Abrams a rendező (Transformers, A sziget, Mission Impossible 3.). Szereplők: Chris Pine, Eric Bana, Zachary Quinto, Simon Pegg, Winona Ryder stb.

B. Z.

Tábla

A részeg autós száz kilométeres tempóban száguld az éjszakában. Amikor elhalad a sebességkorlátozó tábla mellett, az ott posztoló rendőr utánaered, és megállítja.

– Mondja, nem látta a sebességkorlátozó táblát? – kérdi tőle.

Mire a részeg:

– Miért, apukám? Elvitte valaki?

Öreg hiba!

Két autós beszélget:

– Képzeld, pár nappal ezelőtt megbüntetett a rendőr ötezer dinárral, mert nem a látási viszonyoknak megfelelően közlekedtem – panaszkodik az egyikük.

– Miért? Mit nem láttál? – érdeklődik a cimbor.

– A rendőrt.

Bűnözőlogika

– Vádlott, mit tud felhozni a mentségére?

– Elsősorban azt, tisztelt bírónő, hogy milliókat bíztak rám, de én csak néhány tízezerrest sikkasztottam.

Gyors gyógyulás

A reumatológus orvos várószobájában ülnek a betegek. Szólítják a következőt. Nagy nehezen feláll egy idősebb úr, és két-rét görnyedve betámolyog az orvoshoz.

Tíz perc múlva egyenes derékkal jön ki. Az egyik beteg felkiált:

– Csoda történt! Fel se tudott egyenesedni, most meg milyen peckesen jön ki!

Erre az öreg pirulva:

– Egy fenét csoda! Csak kiszedte a nyakendőmet a nadrágom cipzárjából!

Ösztönző

A baromfiudvarba teljesítményösztönző gazdasági szakember érkezik. A fickó összehívja a tyúkokat. Kinyitja a táskáját és kivesz belőle egy struccotját.

– Nem akarok kritizálni benneteket, de nem árt, ha látjátok, mire képes a külföldi konkurencia!

A kár ára

Kovácsot egy hónap után minden munkahelyről kirúgják. Végül elmegy taxisofőrnek. Rögtön az első munkanapon felszalad a kocsival a járdára, és behajt egy ékszerüzlet kirakatába. A főnöke őrjöng:

– Meg fogja téríteni a kárt, amit okozott! Levonjuk a fizetéséből!

– És mekkora a kár? – kérdezi Kovács.

– Kétmillió.

– Hú, de jó! Akkor végre van egy fix alásom!

Boldogító igen

Esküvői ceremónia után kérdezi a kislány az anyjától:

– Anyu, miért gondolta meg magát a menyasszony?

– Honnan veszed, hogy meggondolta magát?

– Mert az egyik bácsival ment az oltárhoz, és aztán egy másikkal jött el.

Állati szigor

– Képzeld, lőttem egy medvét!

– És mit csináltál vele? Hazahoztad?

– Ááááá, dehogy!

– Miért?

– Nem engedték, hogy kivigyem az állatkerből.

Egyformaság

– Képzeld, ma reggel felfedeztem, hogy az egyik fülem pont olyan, mint a másik.

– Tényleg? És melyik?

Tapsi Hapsi

A farkas sétál az erdőben. Egyszer csak elszáll a feje felett a nyuszika, és elordítja magát:

– Farkas koma, kérsz egy pofont?

– Nem – mondja a farkas.

Eztán tovább száll a nyuszika, a medve felé. Amikor odaér, neki is leordítja:

– Medve koma, kérsz egy pofont?

– Igen – mondja a medve rövid töprengés után.

– Akkor menj az erdő végébe, én is ott kaptam.

Fölösleges kérdés

Egy házaspár tíz üvöltő gyerekkel áll a repülőtéri vámvizsgálat előtt. A vámtiszt megkérdi a férfit:

– Van önöknél lőfegyver, szúró-vágó eszköz vagy kábítószer?

A család fő kicsit idegesen:

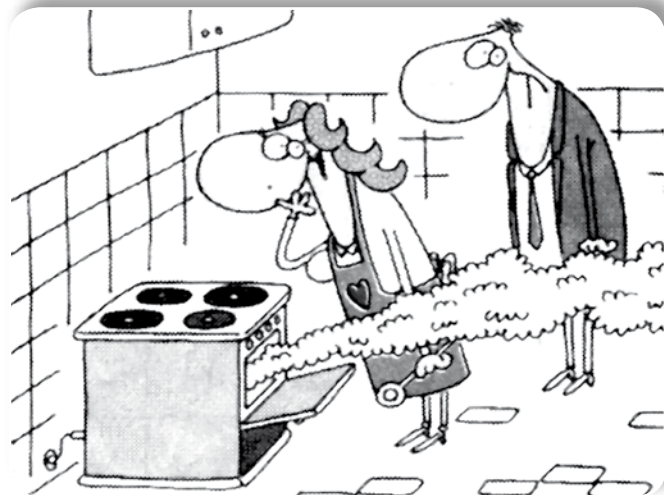
– Higgye el, uram, ha lenne, már rég használtam volna!

Útvezető

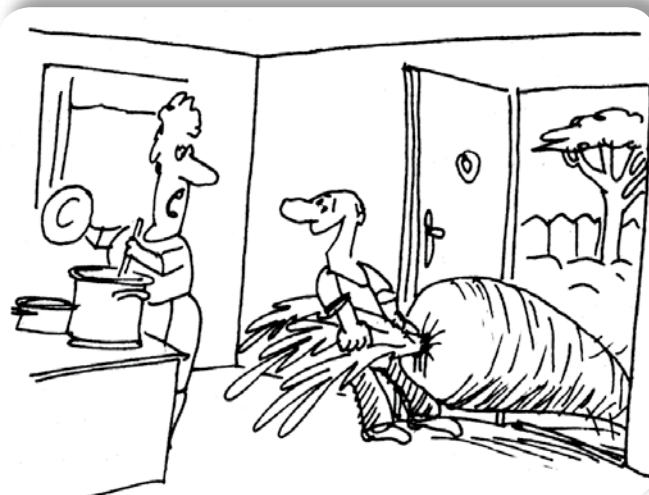
Egy kislányt mindig az apukája visz az iskolába reggelente. Egyik nap azonban a papa beteg lesz, így az anyuka ülteti be a kocsiba.

Este, amikor hazajön az iskolából, a kislány boldogan újságolja:

– Képzeld, papa, ma a mami vitt az iskolába, és útközben nem találkoztunk egyetlen baromarcúval meg köcsöggel sem!

– Dezső, szerinted feltalálták már a zacskós töltött csirkét?

– Ez elég lesz a leveshez?

Háry papa

A nagypapa háborús élményeiről mesél kisunokájának. A gyerek csodálattal hallgatja, majd egyszer csak megszólal:

– Nagypapa, csak azt mondd meg, minek volt ott a többi katona?

Kölcsönkenyér

A szomszédommal gyakran adunk egymásnak kölcsön dolgokat. A minap el akartam kérni tőle a nagy létráját. Azt mondja a szomszéd:

– Nincs itthon a nagy létránk, kölcsönadtam a fiainak.

Én erre idéztem egy bölcsességet, amit még a nagymamámtól hallottam:

– Sose adj kölcsön semmit a gyerekeknek, mert nem kapod többet vissza.

Mire ő megjegyezte:

– Valójában az nem is az én létrám, hanem az apámé.

Makacs bútor

Egy férfi a szomszédját hívja segítségül az ajtóban megrekedt kanapé kiszabadításához. Húzzák, vonják, de nem mozdul.

– Hagyjuk – mondja a férfi –, sose tudjuk betuszkolni.

– Be???

Megpróbáltatások

Egy idős hölgy hazaérkezve azt látja, hogy éppen kirabolják a házat. Csöndben a telefonhoz lopózik, és hívja a rendőrséget. Hamarosan megérkezik egy kutyás járőr autóval, és pórázon vezetve az ebet elindul a ház felé. Mikor meglátja őket a néni, felsikolt:

– Nem elég, hogy kiraboltak, még rám szabadítanak egy vak rendőrt is!

Okos tyúkok

– Én úgy gondolom, hogy a fekete tyúkok okosabbak a fehér tyúkoknál! – mondja Tünde.

– Miért?

– Mert a fekete tyúkok tudnak fehér tojást tojni, a fehér tyúkok viszont nem képesek fekete tojást tojni...

Seprű

– Szomszédasszony, kölcsönadná a seprűjét? Az enyém eltört.

– A férjem nem engedi, hogy bármit is kölcsönadjak, de itt nálunk használhatja!

Jézus figyel

A tolvaj betör a lakásba, és már épp kezd fosztogatni, amikor megszólal a háta mögött egy hang:

– Jézus figyel!

A bűnöző hátranéz, de nem lát mást, csak egy papagájt, így hát „dolgozik” tovább. Kis idő múlva megint megszólal a hang:

– Jézus figyel!

A tolvaj hátrafordul, és megkérdi a papagájt:

– Te szóltál hozzám?

– Igen.

– És hogy hívnak téged?

– Szpartakusznak.

– És ki adott neked ilyen idióta nevet?

– Ugyanaz, aki elnevezte a pitbullt Jézusnak.

Intő példa

Anyuka múzeumba viszi a lányát, hogy ismerkedjék a művészetekkel. A milói Vénusz másolata előtt megállnak.

– Látod, kicsim – mondja oktatólag az anyuka –, így jár minden lány, aki rágja a körmét!

Ez aztán válasz!

Az elmegyógyintézetben azt vizsgálják, hogy melyik ápolgat lehetne már hazaengedni. Odaállítják őket egy üres medence szélére, aki beleugrik, marad, aki nem, elbocsátják. Az ápolgat sorra beleugranak a medencébe, csak egyikük ácsorog tanács-talanul.

– Miért nem ugrik? – kérdezi az orvos, abban reménykedve, hogy végre gyógyult pácienssel van dolga. A válasz azonban meglepő:

– Mert... nem tudok úszni.

Hajnalban

Két részeg támolyog hajnalban az utcán. – Kedves cimborám, ideje hazamenni a feleségemhez. Neked is ezt ajánlom, barátom.

– Na jó, de nem fog a feleséged pofátlannak tartani, ha beállítok hozzá?

Cipésznél

Egy elegáns hölgy bemegy a belvárosi cipészhez.

– Kérem, lehet maguknál krokodilcipőt csináltatni?

– Hogyne, asszonyom. Hányas lába van a kedves krokodiljának?

Napoleon széke

Saláta elfárad a múzeumban, és keres egy karosszékét.

– Ebbe ne üljön – szól rá a teremőr –, ez Napoleon széke!

– Jó, ha jön, majd felállok.

– Nem a halak harapnak, hanem a halór kutyája...

– Azt mondják, ő a természetfilmes szakma legjobbjá!

Gion Nándor

A kárókatonák még nem jöttek vissza

(Részlet)

Burai J.-vel a mozi előtt találkoztunk először. Emlékszem, az *Éhes ingovány* című filmet adták, színes kalandfilm volt, még a délutáni előadásokra is csak nagy tülekedéssel lehetett jegyet kapni. Mi is – Virág Péter, Hodonicki Oszkár, Bognár Aranka és én – vagy mérfél órával az előadás kezdete előtt már a mozi előcsarnokában izzadtunk, váltottuk egymást a pénztár előtt sorban, elszántan tolakodtunk, hiszen mindenki azt mondta, hogy remek film az *Éhes ingovány*, feltétlenül meg kell nézni. Végül is keserves sorban állás után nagy nehezen kaptunk is jegyet. Aztán kimentünk a mozi elé levegőt szippantani, és akkor találkoztunk először Burai J.-vel.

Amint kiléptünk az utcára, észrevettük, hogy a mozi sarkánál három, magunkforma fiú egy negyediket nyomorgat. Ez a negyedik volt Burai J. Amazok hárman a falhoz szorították, vigyorogva álltak előtte, mellbe bökdösték, és megpróbálták felütni az orrát.

Burai J. prüszkölt, mint a sarokba szorított macska, néha dühösen feléjük csapott, ilyenkor amazok röhögve hátraléptek, aztán megint folytatták a nyomorgatást.

Lassan közelebb mentünk, nem mintha bele akartunk volna avatkozni a dologba, senkit sem ismertünk közü-

lük, akkor még Burai J.-t sem, csak épp közelebb mentünk, hogy jobban lássuk, mi történik.

– Nézzétek, hogy be van rezelve – mondta valamelyik a három közül. Ennél egy nádpálca volt, azzal hadonászott Burai J. orra előtt, és nagyokat röhögött. – Most aztán berezeltél, mi?

Burai J. inkább dühösnek látszott, mint ijedtnek, szeme furcsán csillogott, mondom, olyan volt, mint egy sarokba szorított macska. Egyszer csak előrekapott, kirántotta annak a röhögő fiúnak a kezéből a nádpalcát, és a térdén kettétörte. Most már amazok is feldühödtek, nem nevettek tovább, fenyegetően vicsorogtak, és azt hiszem, megverték volna Burai J.-t, de akkor meglátták, hogy mi ott állunk a hátuk mögött, összenéztek, még mindig fenyegetően vicsorogtak, de látszott rajtuk, hogy elmúlt a verekedhetnékjük; nyilván attól tartottak, hogy ha még sokáig ágálnak ott, mi is közbelépünk. Nekünk persze eszünkbe sem jutott ilyesmi, nem volt semmi közünk az egészhez, de ők ezt nem tudhatták, azt hiszem, főleg a jámbor Virág Pétertől tartottak, akinek akkor már át volt szúrva a jobb füle, kissé folyton félrebillentette fejét, s ettől valahogy fenyegető kinézése volt. Elég az hozzá, hogy azok hárman csakhamar elkot-

ródtak onnan. Igaz, visszakiabáltak Burai J.-nek, hogy majd találkoznak még, de ezt senki sem vette komolyan.

– Túl közel jöttünk – mondta kicsit csalódottan Hodonicki Oszkár. – Ha nem jövünk ilyen közel, láthattunk volna egy jó verekedést. De túl közel jöttünk, és megijesztettük őket.

– Jobb így – mondta Bognár Aranka. – Hárman voltak egy ellen.

– Az ő dolguk – mondta rosszkedvűen Hodonicki Oszkár. – Nem kellett volna ilyen közel jönnünk.

– Senki sem hívott benneteket – mondta akkor Burai J. Még mindig a fal mellett állt, ellenségesen nézett bennünket, és a szája szélét rágta.

– Te hallgass – torkollta le Hodonicki Oszkár. – Megmentettük a bőröd.

– Senki sem kért rá benneteket – prüszkölt Burai J.

– Rettentően be voltál rezelve – mondta gúnyosan Hodonicki Oszkár.

Burai J. a száját rágta, alaposan megbámult bennünket, külön-külön mind a négyünket, aztán megvetően legyintett:

– Azok is csak akkor hengegnek, ha sokan vannak. Ha valamelyiket elkapom egymagában, akkor bezeggyűszít, mint a kutya.

– Verekedtél már velük? – kérdeztem.

– Megvertem már néhányszor mind-egyiket – mondta. – Olyankor bezzeg nyűszítenek, mint a kutyák. De most megtudták, hogy mindennap moziba járok, és eljöttek ide hencegni.

– Mindennap moziba jársz? – kérdezte Aranka.

– Amióta az *Éhes ingoványt* adják – mondta Burai J. – Ma fogom megnézni negyedszer.

– Jó film, mi? – kérdezte Virág Péter.

– Pocsék film – mondta Burai J. – A vége azonban nagyon érdekes, emiatt

nézem meg mindennap. Egyébként pocsék film. – Már hogy lenne pocsék film – támadt rá Virág Péter. – Mindenki dicséri.

– Majd meglátjátok, hogy pocsék film – mondta Burai J. – Majd mindjárt meglátjátok.

(Ha kíváncsiak vagytok a regénybeli film tartalmára, s hogy mi tetszett Burai J.-nek benne, olvassátok tovább a regényt! Olvassátok el teljes egészében, még akkor is, ha már

nem szerepel a házi olvasmányok listáján!)

A közölt részlet az egykori újvidéki Tankönyvkiadó Intézet 1980-as kiadásából származik. A kötetet Bálint István illusztrálta. Szeli István utószavával még két kiadása (1988, 1994) jelent meg házi olvasmányként. A mű első kiadását viszont a Forum Könyvkiadó jegyzi 1977-ből. Film, hangjáték és színmű egyaránt készült belőle.

Kedves Olvasó Tanulók!

Érdekes levelet kaptam a múlt héten. A szabadkai Miloš Crnjanski Általános Iskola hetedikesei (tanáruk: Sziveri Móra Regina) azt írták meg nekem, miért is tartják a hét év legjobb háziolvasmányának Gion Nándor *A kárókatona még nem jötték vissza* című regényét. Sőt, egyikőjük bátyja, aki már középiskolás, ugyancsak alátámasztotta véleményével álláspontjukat. Nagyon örülök a levélnek. Változtatás nélkül közlöm rovatunkban.

Tudjátok mit, nyissunk vitát! Írják meg azok is a véleményüket, akik olvasták Dickens *Copperfield Dávidját*, s úgy vélik, érdemes elolvasni, vagy épp az ellenkezőjét gondolják róla! Ez persze a nyolcadikosoknak szóló felhívás, hiszen ők azok, aki olvasták a regényt teljes egészében. Természetesen a jutalom sem marad el!

Gion Nándor *A kárókatona még nem jötték vissza* című művének dicsérete

Berta B. Szabina:

Érthető, könnyen követhető mű. Már a címe felkeltette az érdeklődésemet, a tartalma pedig még inkább. A gyerekek és a felnőttek közötti viszonyok témája közel áll hozzám. Nem unalmas regény! Ajánlom az olvasóknak.

Drégely Nina:

A legjobb házi olvasmányunk volt Gion Nándor *A kárókatona még nem jötték vissza* c. regénye. A történet olyan eseményeket tartalmaz, ami a hétköznapi gyerekekkel is megtörténhet (a kaland!). Szerintem nemcsak gyerekeknek, hanem felnőtteknek is érdekes lehetne. Sok házi olvasmányt félig olvastam el, vagy még addig sem, de a *Kárókatona*t befejeztem. Nem szeretném, ha az utánam következő korosztályok nem olvasnák el. Ilyen jó házi olvasmány még egy sem volt. Nem unalmas. Jó a tartalom. Izgalmas részek vannak benne. Ez a legkülönlegesebb házi olvasmány. Szimpatikusak voltak a szereplők. A középiskolás testvérem véleménye is hasonló: szerinte is ez a legjobb általános iskolás házi olvasmány!

Vígh Írisz:

Nekem az osztálytársaimmal ellentétben nem tetszett túlzottan a *Kárókatona*, mert én szeretek olvasni, és túl rövidnek tartom mind a leírásokat, mind a cselekményeket, inkább a terjedelmesebb regények tetszenek.

Makovics Ildikó:

A szépirodalmi műnek az a lényege, hogy magához vonzza az olvasót. Legfontosabb, hogy az olvasó először is a saját kultúrájáról, nemzeti irodalmáról tudjon minél többet. Egyik a sok szép könyvek közül, melyet magyar író írt: Gion Nándor *A kárókatona* még nem jötték vissza c. műve. A természetben játszódik. Nem tetszett, mikor a felnőttek a gyerekeket akarták bántalmazni, bár ez is az élethez tartozik. A gyerekek a jó ügyért szálltak síkra a természetes környezetben. És a természet az ő szolgálatukba állt.

Nagy Kornélia:

A kárókatona már az első oldalaktól kezdve érdekes mű, amit a többi házi olvasmányaimról nem mondhatok el. Érdekes a történet, csak, sajnos, szomorú. Tetszett az, hogy rövidebb mű, és szívesebben fogtam neki, mint pl. az Egri csillagoknak.

Bíró Alen:

Tetszett a *Kárókatona*, mert természetéről, állatokról, gyerekekről szól. Sok érdekes eseményből áll. Szívesen olvastam.

Drégely Viktor:

Politechnikai Középiskola, Szabadka, II. osztály
Tetszett ez a házi olvasmány, mert a főszereplők olyan idősök, mint én voltam, mikor olvastam. Ez volt az egyetlen házi olvasmányom, amit elolvastam, és amire emlékszem is. Nagyon érdekes a cselekménye, és szimpatikusak a szereplők.

Könyvjutalmat kap kitűnő észrevételeiért *Drégely Nina* és *Markovics Ildikó*. Ugyancsak könyvet kap jutalmul *Vígh Írisz*, mivel vállalni merete és kifejezte az általánostól eltérő magánvéleményét is. Se ez nagy erény!

Kedves tanulók, olvassátok továbbra is a Gyöngyhalászt! Értelmezzetek, elemezzetek, alkossatok véleményt! Írjátok!

Bence Erika

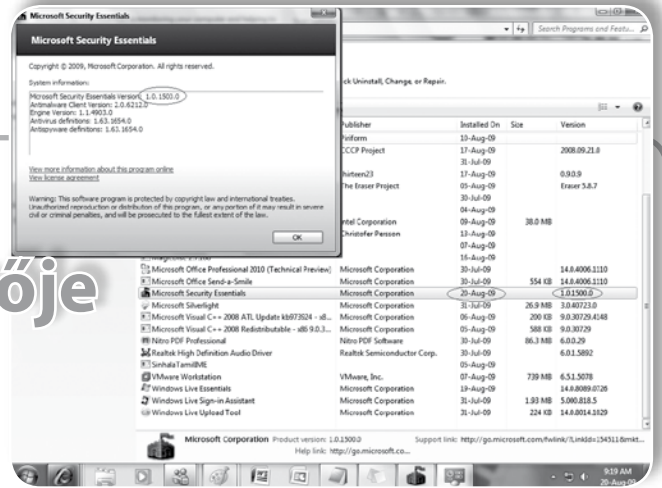
Jön a Microsoft ingyenes víruskeresője

A Microsoft néhány héten belül kiadja az ingyenes vírus- és kémprogramkereső alkalmazásának immár végleges verzióját.

Az amerikai Computerworld értesülései szerint a Microsoft az elmúlt napokban e-mailben köszönte meg azon informatikusok, illetve felhasználók segítségét, akik részt vettek a Security Essentials nevű alkalmazásának tesztelésében. A cég ingyenes biztonsági szoftverének béta verziója júniusban vált elérhetővé, és körülbelül hetvenötezer próbálták ki azt. Ennél minden bizonnyal jóval több tesztelő is lett volna, azonban a Microsoft nem kívánt korlátlan számú tesztelési lehetőséget biztosítani.

A Security Essentials vélhetőleg néhány héten belül elérhetővé válik, és a Microsoft weboldalairól lehet majd letölteni. Az eddigi hírek szerint a szoftver nem lesz telepíthető a Windows kalózmásolataira, így hivatalosan csak azon felhasználók vehetik majd igénybe az alkalmazás szolgáltatásait, akik legális, megfelelően aktivált Windowst használnak.

A Security Essentials ugyan teljesen ingyenesen lesz használható, de kizárólag csak a vírus és kémprogramok elleni küzdelemben fog részt venni. Így az alkalmazásba integrált, vírusok és egyéb kártékony programok felismerésére, illetve irtására alkalmas összetevő mellett nem kap helyet többek között tűzfal, tartalom- és spamszűrő sem. A Microsoft

nem titkolt célja, hogy az új szoftvere a kereskedelmi forgalomban kapható védelmi alkalmazásokhoz képest kevesebb erőforrás-felhasználás mellett legyen képes ellátni a feladatát.

Az eredetileg Morro kódnéven fejlesztett Security Essentials tulajdonképpen az évek óta ismert Windows Live OneCare utódjának tekinthető. A piaci elemzők a Microsoft víruskeresője kapcsán meglehetősen megosztottak. Egyesek szerint nem lesz túl nagy hatással a piac egészére nézve a Security Essentials megjelenése, de vannak olyan szakemberek, illetve cégek, akik azért látnak potenciált az új alkalmazásban.

A Microsoft a béta tesztelőket arra kérte, hogy amint megjelenik a végleges Security Essentials, mihamarabb frissítsék a rendszereiket. Az új szoftver a Windows XP SP2/SP3, a Windows Vista, valamint a Windows 7 operációs rendszerekkel lesz kompatibilis.

Samsung: 12 MP és 3x-os optikai zoom a telefonban

nélkülözhetetlen – extra funkciókat is, mint például a mosolyfelismerés és képstabilizáció.

Emellett az architektúra van elég erős a HD720p felbontású videók rögzítésére 30 képkocka/másodperces sebesség mellett, amellyel szintén csak meglehetősen kevés mobil büszkélkedhet. A másodlagos kamera (ez a telefonáló felé néz) ismeretlen felbontású, azonban videotelefonáláshoz nem is kell túlságosan jó minőségű és magas felbontású darab.

A készülék pontos neve SCH-W880, és először Koreában lesz kapható, azonban a CDMA-s mellett lesz belőle GSM-es verzió is. Ezenfelül természetesen képes kommunikálni 3G-hálózaton is, bár ha Európába jön, akkor kissé módosítani kell, hogy a helyi HSDPA-t is képes legyen használni. Támogatja a Bluetooth 2.1 szabványt, de Wi-Fi kissé érthetetlen módon nem került bele.

Az érintőkijelző szintén nem kispályás darab: kapacitív AMOLED-típusú, 3,3 col képátlójú, 800x480 pixel felbontású, és természetesen 16 millió színárnyalatot képes meg-

jeleníteni. A menürendszer a gyártó TouchWiz 2.0 megoldása.

Nem maradtak ki olyan kényelmi szolgáltatások sem, mint a képernyő forgatásánál használt gyorsulásmérő, illetve a gyártótól megszokott módon képes lejátszani a DivX formátumú videókat.

Navigációra nem használható az SCH-W880, azonban – legalábbis Európában – szokatlan módon került bele T-DMB-egység, így televízióadásokat is lehet fogni a mobillal. Ez a funkció a vén kontinensen használhatatlan lenne, így, ha érkezik a világ eme felére is, akkor csak remélni tudjuk, hogy ezt helyettesítik a már említett Wi-Fi-vel.

A mobil 4 gigabájt beépített háttárral rendelkezik, amely legfeljebb 32 GB-os microSD-kártyával bővíthető. Az 1100 milliamperes akkuval szerelt Samsung SCH-W880 méretei: 115,8x56,9x16,3 mm, tömegéről nem kaptunk információt. Koreában októberben válik elérhetővé, sajnos egyelőre nem közzétették, hogy máshol szeretnék-e piacra dobni.

A megapixel-háborúk úgy tűnik már lecsengtek, hiszen a jól hangzó és meggyőző 8 MP-es lélektani határt már szinte minden gyártó átlépte a mobiltelefonjaiban. Ettől függetlenül természetesen nem álltak le a fejlesztések, inkább csak más területre fókuszálnak: mostanság a közösségi weboldallal való integráltság lett a fő téma.

Samsungék azonban nem hagyták annyiban a dolgot, és a minap bejelentették a második 12 megapixeles kameramobiljukat, amely optikája a piacon elsőként háromszoros optikai nagyításra is képes, a megszokott kétszeres digitális zoom mellett. Legfeljebb 4000x3000 pixel felbontású fotókat lehet vele készíteni, és támogatja az olyan – kategóriájában mára

KOS

Egy bulin megismerkedsz egy izgalmas személlyel. Nehéz magánéleti helyzetbe kerülsz, melyet egyedül kell megoldanod. Ne aggódj, csak egyszerűen hallgass a megérzéseidre! A szomszédod meglehetősen izgalmas programra invitál, melyre, ha tudsz, mindenképpen menj el. Szokatlan pénzszerzési ötlet jut eszedbe.

BIKA

Egyre tisztábban látod a jövődet, mely egyre jobban felfelé ível. Ne igyál előre a medve bőrére, csak azután kezdj ünnepelni, miután valóban elérted kitűzött céljaidat. Gyakran kerülsz összetűzésbe egyik osztálytársaddal, aki valószínűleg irigy a sikereidre. Próbáld meg egyszer és mindenkorra tisztázni ezt a dolgot, mert az állandó rivalizálás lelassít.

IKREK

A héten próbára teszik a képességeidet, amikor egy bonyolult feladattal bízhatnak meg, de szerencsére sikerrel veszed az akadályokat. Az egyik estét egy izgalmas szórakozóhelyen töltöd a barátaiddal. Otthon számos feladat vár rád, melyeket már nem halogathatsz tovább.

RÁK

Új helyeket szeretnél felfedezni, eljutni távoli helyekre, ahol még sohasem jártál. Tudod, mit kell tenni annak érdekében, hogy a leghamarabb elérd a céljaidat, és határozottságodnak köszönhetően sikerül is végrehajtanod a tervedet. Egyik délután látogasd meg rég nem látott barátodat!

OROSZLÁN

Ne engedd, hogy az indulataid vezéreljenek, mert könnyen meg gondolatlan dolgokat mondhatsz. A barátaiddal remek ötletet dolgoztok ki, de még aznap egy elromlott műszaki berendezés sok fejfájást okozhat neked. Ha egyedül akarod megoldani a dolgot, csak rontasz a helyzeten. Személyes varázsoddal sikerül lenyűgözöd néhány neked fontos személyt.

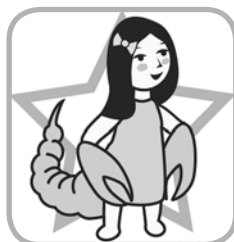
SZŰZ

A barátod bevásárolni hív, és bárhogya is igyekszel lebeszélni, az illető számos felesleges kacatot megvesz. Korábbi szerelmed szeretne visszahódítani, de szerencsére sikerül időben tisztáznod vele a jelenlegi helyzetet. Szánj több időt testmozgásra!

MÉRLEG

Ködösen fogalmazol. Próbáld meg világosan érvelni, és ne beszélj olyan dolgokról, amelyeket nem tudsz tényekkel alátámasztani. A barátod lemondja a délutánra tervezett találkozót, így némi szabadidőt nyersz, melyet otthoni feladataid elvégzésére fordíthatsz.

SKORPIÓ

Remekül haladsz a személyes ügyeiddel, úgy érzed, hogy a kemény munka kezd meghozni a gyümölcsét. A hét végét egy helyi rendezvényen töltöd, ahol találkozhatasz egy rég nem látott barátoddal is. Ami a szerelemet illeti, bízz megérzéseidben és merj kockáztatni.

NYILAS

Egy félreértett helyzet sok bonyodalmat okozhat, de még időben sikerül kijavítani a dolgot. Új barátod folyton a magánéleti problémáiról beszél, és ez már kezd idegesíteni téged. Légy türelmes! Ha még nincs szimpátiád, egy összejövetelen megpillanthatod a nagy Őt.

BAK

Kiváló szervezőképességednek köszönhetően sikerül megoldanod egy összetett feladatot, melynek elvégzésével jelentősen megnövekedhet az áziód. Engedd szabadjára a fantáziádat, próbáld olyan ötleteket kitalálni, melyek alkalmazkodnak a te egyedi stílusodhoz! Egy kulturális rendezvényen olyan dolgokat hallasz vagy látsz, melyek szélesítik a látóköröd.

VÍZÖNTŐ

Szívésséget teszel valakinek, aki rendkívül hálás ezért. Túl sokat aggodalmaskodsz befejezetlen ügyeidet illetően, pedig csak türelmesen ki kell várnod, amíg meghozzák gyümölcsüket. Otthoni teendőid nagyon felhalmozódtak, ezért csak komoly erőfeszítések árán tudod mindet befejezni.

HALAK

Ez izgalmas hét, tele kihívásokkal és ez örömmel tölt el, hisz végre nem csak unalmas dolgokkal kell foglalkoznod. Ha jól kevered a lapokat, most némi plusz zsebpénzre is szert tehetsz. Otthon megpróbálsz enyhíteni a kialakult feszült helyzeten. Minden a terv szerint alakul, bár egy kisebb félreértés megzavarhatja a terved.

Díszítsd a szobádat!

Az élő növények mellett a lakás díszíthető száraz virággal is. Bárhol elhelyezhető, nem hervad, nem hullatja a szirmát. A virágokon kívül leveleket, gabonakalászokat, terméseket, füveket is fűzhetünk a csokorba.

A leveleket törd le a virág száráról, kis csokorba elosztva, gumigyűrűvel fogd

össze. Száraz, jól szellőző helyiségben fejeled lefelé függeszd fel.

Szárítás után elkészülhet a fantáziacsokor. Teheted üvegvázába, kerámiaacsuporba, cserép- vagy kristálytálba. A szárított növények hátránya, hogy könnyen porosodnak. Óvatosan fújd le róluk a port, esetleg permetvízzel frissítsd fel őket. Új

csokrot is készíthetsz. Jól szárítható, látványos virág a rózsza, a kerti sóvirág, a szalmarózsza. Gabonafélékből a búza, árpa és a zab alkalmas a csokorkészítésre.

V. J.

Torna és tanulás

Régi igazság: akinek lelustul a teste, ellustul az esze. Persze fordítva is igaz, a lusta eszű emberek előbb-utóbb esetlenné, lomhává válnak. Így aztán felmerül a kérdés, mi volt előbb, a tyúk vagy a tojás? Illetve a lustaságtól tompul az agy, vagy pedig a berozsdásodott agykerek szülik a renyhéséget.

Legyen bárhogya, nem vitás, a rendszeres mozgás, testedzés nemcsak az izomzat, a fizikai test karbantartása miatt fontos, hanem serkenti az agyműködést is. Nos, ha nem hiszed, rögtön kipróbálhatod.

Belefáradtál a tanulásba, este kilenc felé már „nem fog az agyad”, hiába tömöd magadba a történelmet, a szavak, mondatok értelme nem ér fel a tudatodig. Próbáld hát kitárni a zablakot, szippants jó mélyet a betóduló friss levegőből, és tornázz egy sort. Úgy válogasd össze a gyakorlatokat, hogy legalább minden nagyobb izomcsoportot párszor megmozgassál. Kezdheted fejkörzéssel, következzen néhány erőteljesebb karlendítés, előre, hátra, majd mély előre- és hátrahajlás. Ne maradjanak ki a lábak sem, tizenöt-húsz guggolás és végül valamivel kevesebb fekvőtámasz még belefér a kis esti tornába. Ha mindezt tíz-húsz nagyon mély be- és kilégzéssel fejezed be, meglátod: mintha kicseréltek volna.

Olyannyira, hogy a történelem szinte magától folyik be az agytekervényeidbe. Mert mi is történt tulajdonképpen? Elsősorban felgyorsítottad az agy vérellátását, a friss levegővel együtt jóval több oxigén jutott a szervezetedbe. Megváltozott az izmok tónusa, könnyebb, lazább lettél, kioldódtak a feszültségek, görcsök, amit magától értetődően a többórás ülés, merev testtartás okozott. Ép testben, ép lélek, szoktatók hallani szüleitől, tanáraitól. Így aztán az ellazult testben nyilván ellazul az a „szerkezet” is, amely a tananyagot feldolgozza és elraktározza.

T.

Aggályoskodás = betegség

A túl sok aggályoskodás komolyan árt az egészségnek. Különösen veszélyeztetettek azok, akik balsikerek esetén mindig önmagukban keresik a hibát, sikereiket pedig nem értékelik eléggé. Ez a magatartás végül ördögi körbe torkollik, amelyben eluralkodik a téves döntésektől való félelem. A gyötrő félelem pedig káros az egészségre és bénítja a döntéshozatali képességet. Maga a töprengés azonban nem veszélyes, sőt, ha az aggályokat helyesen mérlegeljük, az hasznos lehet elhatározásaink és cselekedeteink szempontjából. A pszichológusok szerint az is nagyon sokat segíthet, ha néha másokkal is megbeszéljük gondjainkat, ha valóban fontos döntéseket olyan időpontra halasztunk, amikor kevésbé állunk nyomás alatt, s végül, ha néha kikapcsolódást engedélyezünk magunknak.

T-z

Az ókori automatagyáros

Az automatákat legtöbbször a modern kor vívmányának tartják, pedig leleményes tudósok már kétezer évvel a kávégép, a félkarú rabló és a flipper előtt is készítettek önműködő masinákat. Az ókori feltalálók közül talán a mai Egyiptom területéről, az akkor görögök lakta Alexandriából származó Hérón volt a legzseniálisabb. A matematikában és a fizikában egyaránt jártas férfiú készített borkimérő automatát, vízórát, gőzkürtöt, valamint templomajtót nyitó, illetve sípoló figurákat mozgó szerkezetet. Ezek javarészt a közlekedőedények elvén működtek, azaz olyan masinák voltak, amelyekben a folyadék szabadon áramolhatott egyik rekeszből a másikba. A víz nyomása aztán különböző billentyűket, emelőket hozott mozgásba, így érve el a kívánt hatást. Hérón emellett könyvet írt a fúvógépekről (ennek egy kézírata sokáig Mátyás könyvtárában volt), a parittyáról, a nyílpatantyúról és az akkor még teljesen újszerűnek számító tudományról, a földmérésről. Egyik találmányát, a ferdén a megfigyelt csillagra irányított vonalzót pedig még Kopernikusz is használta az égi pályák vizsgálatához. A csillag tetőpontját, azaz delelését mérte ezzel az eszközzel.

A miskolciak biztos tiltakoznának, meg is haragudnának talán, ha egyenesen nekik címezném gondolataimat: nemrégiben másodszer jártam a városban, ezúttal több napot is töltöttem ott, mégsem mondhatnám, hogy különleges, vagy egyáltalán bármilyen hatást gyakorolt volna rám. Maga a város, s nem a világhírű – a városközponttól három kilométerre található, az egyetemi városból gyalog is megközelíthető – Miskolctapolca vagy a történelmi emlékezetű, ma Miskolc egyik városrészét képező Diósgyőr vára keltette bennem ezt a benyomást. Pedig nem is akármilyen jelentőségű, nagyságú és történelmű városról van szó!

A köznapiság érzete bizonyosan azért kapcsolódik hozzá, mert történelmi belvárosából csak igen kevés maradt, vagy mert – s talán ez a jelentősebb ok! – a szocializmus idején nehézipari központtá igyekeztek formálni, történelmi nevezetességeit (mint a királyok pihenőhelyeként is számon tartott Diósgyőr várát) valósággal bekebelezte az acélművek. Csak a rendszerváltást követően kezdtek inkább turisztikai és kulturális jelentőségét hangsúlyozni. S aztóta már acélművek sincs. Kulturális értelemben: szerencsére.

Miskolc Magyarország – Budapest és Debrecen után – harmadik legnagyobb városa, Borsod-Abaúj-Zemplén megye székhelye. A Bükk hegység keleti oldalán, a Szinva, Hejő és a Sajó völgyében, különböző természeti és gazdasági tájegységek találkozásánál épült. A Sajó, a Bódva és a Hernád összeolvadó völgyisíkja, a Miskolci kapu ősidők óta jelentős áru- és személyforgalom színtere. Érdekessége, hogy a szintkülönbségek miatt a város négy lépcsőn terül el, s a lépcsők közötti szinteltérés olykor a 800 métert is eléri. A város hegye az Avas. Rajta áll a város egyik jelképe, a tévétorony, s itt található az Avasi templom is. Ezt a nevet viseli – természetszerűleg – a régi városrész is. Ma Miskolcnak valamennyivel kevesebb mint száznyolcvanezer lakosa van.

A hely a Miskóc nemzetségről kapta nevét, elsőként Anonymus említi ezen a néven a Gesta Hungarorumban 1173 körül („que nunc uocatur miscoucy”). A Miskóc nemzetség, amely a megyének is nevet adó Bors nemzetség egyik ága volt, 1312-ben veszítette el a területet, mert Csák Máté pártjára álltak Károly Róberttel szemben. A király a Széchy-családnak adományozta a birtokot. Ők szereztek Miskolcnak először bíráskodási és vásártartási jogokat. S ezek már olyan adatok, amelyek igencsak felkelhetik kulturális/irodalmi

érdeklődésünket. Itt van rögtön ez a név is, Csák Máté (1260–1321). Talán nem véletlen, hogy a(z) – jelölt helytől nem túlságosan messze elterülő – Alsósztrégován (ma Szlovákia) élő és alkotó Madách Imre írt tragédiát Csák végnapjai címmel, mely a hatalommal való szembeszegülés kérdését, a lojalitás problematikáját veti fel. Károly Róbert viszont az a király, akit többek között Arany János Zách Klára című balladájából ismerünk, s annak a Nagy Lajos királynak az édesapja, akinek idejére tehető a Toldi-történet, s aki Miskolcnak 1365-ben városi rangot adományozott. A város mindenkor rebellis hangulatára utal, hogy nagy szerepet játszott a Rákóczi-szabadságharcban is. A fejedelem 1704 januárjától márciusáig itt rendezte be főhadiszállását, amiért 1706 szeptemberében az osztrák csapatok feldúlták és felégették. Török dúlásból és adózásból, többszöri kolerajárványból, árvizekből és más természeti csapásokból is kijutott a városnak. 1944-ben bombázásokat éltek át lakosai.

Impozáns az a lista is, amely a városban született, élt, alkotott és elhunyt írók neveit, alkotásait tartalmazza: 1543-ban Dévay Bíró Mátyás a város prédikátora volt. 1769. március 21-én itt született Dayka Gábor költő, a felvilágosodás korának egyik jelentős lírikusa. 1778–1782 közt a minoriták gimnáziumának hallgatója volt. Kazinczy Ferenc 1789–1795 közt a miskolci szabadkőműves páholyának, az „Erényes vándorok”-nak volt a tagja. Csokonai Vitéz Mihály 1800 nyarán járt a városban, innen keltezte „A szépség ereje a bajnoki szíven” című versének előszavát. Petőfi Sándor háromszor járt Miskolcon, először 1844 februárjában, ennek emlékére írta „Keresztúton állok” című költeményét. Másodszer 1845. április 3-án, amikor felvidéki útja alkalmával időzött a

Miskolc: impozáns történelem, szürke köznapok

városban, harmadszor 1847. július 8-án tartózkodott itt, amikor is a mai Tanácsház tér 7-es számú házban szállt meg, melyen ma emléktábla örökíti meg a költő itt-tartózkodását. Ekkor írta „Alkony” című versét, melyet a diósgyőri várból megfigyelt naplemente ihletett. A Hunyadi utca 4. szám alatt élt 1848-tól haláláig, 1872. szeptember 29-éig Déryné Széppataki Róza. Élete vége felé, 1869-től 1872-ig itt írta meg „Napló”-ját. Sírja a Szent Anna-temetőben van. Sokszor megfordult a városban Jókai Mór és felesége, Laborfalvi Róza, aki Miskolcon született (1817. április 8-án). Fontos esemény volt 1883 decembere, amikor Laborfalvi Róza fellépett a miskolci Nemzeti Színházban, az előadás nézői közt Jókai is ott volt. (Itt kell megjegyezni, hogy Miskolcon épült fel az ország mai területének első közsínháza; a ténylegesen első magyarországi közsínház Kolozsvárott létesült.) Lévy József 1835-től volt a református gimnázium tanulója, később, 1852–1865 közt tanára. 1865 után megyei aljegyző, főjegyző, végül alispán lett. A Hunyadi u. 4. szám alatt lakott, itt is halt meg 1918. július 5-én. Tompa Mihály gyakran meglátogatta Lévy Józsefet, egyik alkalmával, 1855 nyarán Arany János társaságában kereste fel a várost. Miskolcon jelent meg 1852-ben „Regék, beszélek” című munkájának négy kötete. A Csabai kapu 29. alatt lakott Kaffka Margit miskolci tartózkodása alatt. 1899-től a zárdaiskola tanárnője, 1902 és 1906 közt polgári iskolai tanárnő. Ez időben jelent meg első két verseskötete: a „Versek” és a „Kaffka Margit könyve”. Móríc Zsigmond sokszor járt itt élő rokonainál az 1920-as években. 1934 tavaszán Miskolcon az Abbázia Szállóban lakott, ahol elkészítette az „Erdély” trilógia végleges kéziratát. A Vörösmarty utca 49-es szám alatti házban (az 1970-es évek végén lebontották, ma lakótelepi épület áll a helyén) született 1900. március 31-én Szabó Lőrinc. Ötéves koráig élt itt. Miskolci éveiről a „Tücsökzene” című kötete „A gyermekkor büvöletében” című fejezetében ír. Miskolcon jelent meg 1962-től 1990-ig a Napjaink című irodalmi folyóirat; melynek jogutódjai a Holnap (1990–1995) és az Új Holnap (1995–2006) voltak.

A Miskolci Egyetem egy egész városrészt képez, az egyetemi campus területét, amely hatalmas parkot és összefüggő épületegyüttest jelent. Mint a campus ideiglenes lakója leginkább azon lepődtem meg, milyen magas színvonalú kollégiumi elhelyezésben részesülnek a Miskolcon tanuló vidéki egyetemisták. Az Uni Hotel ad számukra otthont, amely legalább négycsillagos kényelmet nyújt.

A városban töltendő kellemes időtöltéshez a közeli Bükki Nemzeti Park is hozzájárulhat.

Bence Erika

ASSZOCIÁCIÓS teszt

Sok mindent elárulnak tudattalanunkról azok a szavak, gondolatok, amelyek egy „előhívó szó” hatására, megfontolás nélkül törnek elő. Ez az asszociációs teszt ezen az alapon működik.

Mi kell hozzá?

Papírra, ceruzára ezúttal is szükség van. Csendes szobára és a nyugalomra szintén. Most viszont nem rajzolni kell, hanem írni. Fontos, hogy az adott kérdésekre érkező válaszokon ne sokáig gondolkodj, írd le nyugodtan azokat a hangulatokat, képeket, színeket, szavakat, amelyek elsőre az eszedbe jutnak. Ne félj, rossz válasz nincs!

1. Feladat

Írd le, mi jut eszedbe az erdőről! Írhatsz csak szavakat felsorolásszerűen, de egész mondatokat is. Ahogy jólesik.

2. Feladat

Írd le, milyen a tenger! Hasonlóképpen az első feladathoz, mindegy, hogy megfogalmazott mondatokat vagy csak szavakat írsz.

Tolmácsolás

1. Milyennek látod az erdőt?

Az erdő a családod szimbóluma. A család a legfontosabb bázisunk, ahol harmóniában, szeretetben, nyugalomban lehetünk. Onnan valók a gyökereink, onnan táplálkozunk energiával. Ezért nagyon fontos, hogy milyen kapcsolatban állunk vele.

Ha a te erdőd összességében félelmetes, sötét, ijesztő, akkor abból nagyon szomorú következtetéseket lehet levonni a családotra nézve.

Figyeld meg, volt-e út a sötét rengetegben. Ha igen, az azt jelenti, hogy látsz lehetőséget arra, hogy kijuss ebből a helyzetből. (Ha nincs út, meg kell keresned. Mindig, mindenből van kiút.)

Ha sötét, ijesztő erdőt látsz, de aztán derengő napfényt észlelsz, és a fákon keresztül ki lehet látni egy gyönyörű tisztásra, azt jelentheti, hogy rossz emlékeid vannak, de egy szerető, derűs családba jutottál.

Ha az erdőbe besüt a nap, az a derű, az optimizmus, az erő jelképe.

Ha egy csermely vagy patak is csordogál benne, mindenképpen jelen van a szeretet.

Érdemes megnézni, milyen évszak uralkodik az erdődben. A legpozitívabb nyilván a tavasz vagy a nyár, de ha kellemes érzelmek kísérik, a másik két évszaktól sem lehet negatív dolgokra következtetni.

2. Milyennek látod a tengert?

A tenger, a víz a szeretet szimbóluma. A tengered képzetéből arra következtethetsz, milyen kapcsolatban állsz a szeretet érzésével. Ha számodra a tenger félelmetes, haragos, akkor valószínűleg hiányzik az életedből a szeretetkapcsolat. Ha viszont ringató, gyönyörű, végtelen, akkor a te szívedben jelen van a szeretet végtelensége, gyönyörűsége. Őrizd is meg!

„Kedves Bizalmas sorok!

Tizenhárom éves vagyok, és szeretek egy nálam egy évvel idősebb fiút. A fiú mindig néz, amikor a közelben vagyok, de nem kérdezi meg azt, amit én nagyon szeretnék, hogy akarok-e vele járni. Lehetséges, hogy nincs mersze erre? Kérlek segíts, adj tanácsot, mit tegyek. A barátnőim már megtették a magukét, többször is megpróbálták megkérdezni tőle, hogy tetszem-e neki, de mindig elszökött. Akkor most mi a helyzet?

Dia”

Válasz:

Kedves Dia!

Azt hiszem, hogy ennek a fiúnak még egy ideig eszébe sem fog jutni, hogy megkérdezze tőled, azt, amire te vágysz, ha továbbra is így folytatjátok a közeli kapcsolatot. A barátnőid mintegy üldözöbe vették a kérdéseikkel. A fiú a szégyenlősebb, bátoratlanabb fajta tartozik, és ezért visszafogottabban kell viselkedni vele, és azt hiszem a többi fiúval is. A te esetekben pedig nem lehetünk biztosak abban, hogy te igazából tetszel-e neki, vagy csak elmerengett irányodban, amikor úgy láttad, hogy téged néz. Az is lehetséges, hogy még egyáltalán nem érdekli a lányok és a szerelem. Amit megtehetsz: legyél vele türelmes, meg önmagaddal is. Amikor együtt vagytok, mosolyogj rá, köszönj neki. Ha visszaköszön, az már sokat jelent. Nem kell úgy közeledni a másik nemhez, hogy: Én járnék veled! vagy Szeretlek!, hanem barátkozzatok, amikor csak lehet az iskolában. Éreztétek jól magatokat egymás, a barátok, osztály- és iskolatársak társaságában, ismerjétek meg jól egymást. Lehet, hogy akkor a fiú is bátrabb lesz, ha már nem veszélyként él meg. Ne feledjétek, hogy az érzelmi dolgokban a lányok sokszor sokkal előbb járnak, mint a velük egykorú fiúk. (Az egy év, nem nagyon változtat ezen a tényen.) És arra is számítsatok, hogy az osztálytársak nem mindig jóhiszeműen viselkednek egymással. Sokszor a piszkálódás, cikizés sok mindentől elveheti az ember kedvét. Ezért, ha csak lehet, a másik emberrel úgy viselkedj, úgy közeledj felé, ahogyan neked is jól esne, ha feléd közelednének, ahogyan te szeretnéd, hogy viselkedjenek veled.

„Kedves Bori Mária!

Én egy 13 éves lány vagyok, és szerelmes, de nagyon, egy velem egyidős fiúba. Jártam is vele a nyáron, de most nem tudom, mit tegyek, mert az egyik barátnőm nemrégiben azt mondta, hogy ez a fiú csak kihasználta engem. Amikor ezt meghallottam, nagyon sokat sírtam. Úgy döntöttem, elfelejtetem, de nem megy. Mit tegyek, hogy ne gondoljak erre a nagy csalódásra?

Hóféherke”

Válasz:

Kedves Hóféherke!

Elég zűrzavaros érzelmi állapotban vagy, és ezért nem látod egészen tisztán a dolgokat. Sokszor láttad már, hogy könnyen szerelmes lesz az ember, és azt is, hogy hányszor megtörténik, hogy nem viszonzózzák az érzelmeiket, vagy éppen útközben kiderül, hogy nem ő az igazi. Ha becsapódtunk, vagy nem kellünk annak, aki számunkra oly vonzó és fontos, sokszor fájdalmat érzünk és boldogtalanok vagyunk, hisz nem tudtuk kielégíteni egyik alapvető emberi szükségletünket, hogy szeressenek bennünket. Ha csalódtunk, ha fáj, akkor sírunk is, és ez a jó. Mert ha magunkba fojtjuk a fájdalmat, az átcsaphat más nemkívánatos érzelmekbe (harag, bosszúvágy). Úgy látom, mivel már köztetek korábban megtörtént a szakítás és téged most inkább a barátnő kijelentése bántott meg, ezt kell feldolgoznod. Jó lenne, ha „kiírnád” magadból a dolgokat. Erre a legjobb a napló vezetése, amikor is mindent, ami a fejedben motoszkál és amit érzel, leírsz egy füzetbe. Naplóírásakor nincs szabály. Úgy írjuk, ahogy jön a gondolat, ha kell, folyamatosan, írásjelek nélkül is történhet. Amit még megtehetsz, hogy lekötöd magad más tevékenységekkel. Erre a legjobb a sportolás, mozgás, tánc, de jó a nyelvtanulás, szakköri munka is. A séta, kerékpározás, rollerozás is megteszi a magáét. Ha csak alkalmad van más fiúk és lányok társaságában lenni, legyél kedves, ismerkedj, beszéljessél, és igen gyorsan elfelejtetted a téged ért csalódást és a félresikerült vonzódást. Ha nem ülsz tétlenül és siratod magadat, nagyobb a valószínűsége, hogy megakad a szemed egy másik, még kedvesebb fiún.

„Kedves Bizalmas sorok!

Nagyon szigorú szüleim vannak. Nemrégiben hülyeséget csináltam az iskolában, és nem tudom, hogyan mondjam meg nekik, mielőtt mástól megtudják. Kérlek, adj tanácsot, mi a legjobb módszer.

Pöttyi”

Válasz:

Kedves Pöttyi!

Azt hiszem, időközben már a tanácsunk nélkül is kiderültek a dolgok, hisz a Jó Pajtásban való válaszadás, nem a leggyorsabb módja. Sajnos olyan recept, amire te vágysz, hogy a szüleid ne értesüljenek a cselekedeteidről nincsen. A legjobb recept az őszinteség. Ha te őszintén fordulsz hozzájuk a gondoddal, a szüleid viselkedését is inkább az „ész” és kevésbé az „érzelmeik” fogják vezérelni. Tárgyilagosabban tudnak reagálni arra, amit közölsz velük. Biztos, hogy mérgesek lesznek az első pillanatban. Előbb azzal a szülővel beszéljél, akiről tudod, hogy jobban megért téged és a gondjaidat. A további magyarázkodást arra az időszakra kell hagyni, amikor lecsitult bennük a méreg. Mindenféleképpen tudatnod kell velük, hogy mennyire sajnálsz a történeteket, és igyekszel, hogy többé ilyesmi ne történjen meg veled. Ha látják, hogy tudatában vagy annak, hogy hibáztál, könnyebben megbocsátanak. És egy ideig vezekelned is kell: pl. ajánld nekik, hogy egész héten te fogsz mosogatni, és ha kell a tanulás miatt, néhány barátnős kimenőről is lemondasz. A jövőben pedig óvakodj a meggondolatlan viselkedéstől, ami folytán tudod, hogy bajba kerülsz.

Lassan járj – tovább érsz

Teknősbékáné elhatározta, hogy húsos lepényt süt. Nekilátott – de nincs kovásza.

– Ébredj, Teknősbéka apó, szaladj a Nyuszi komasszonyhoz, kérj tőle kovászt.

– Én még életemben, soha, sehova nem szaladtam. De menni, mehetek – mormogta.

– Siess már egy kicsit, a lusta mindenedet! – sürgette Teknősbékáné az urát.

– Minek úgy sietni? Talán bizony hiába mondják, hogy lassan járj – tovább érsz?

De amíg elindult – egy nap eltelt bele.

– Hát te mit topogsz egy helyben, te világ lustája! Az idő eljár, s megszárad a kenyértésztám!

– Sehol se találok az övemet! Úgy látszik, elkallódtok – dörögött Teknősbéka apó.

Amíg keresték, még egy nap telt bele.

Végre felcsatolta Teknősbéka apó az övét, átemelte az egyik lábát a küszöbön, majd utána a másikat, aztán a harmadikat, végül a negyediket, és útra kelt.

– Aztán csak ne húzd az időt, hiszen vendégeket hívtam a lepényre! – kiáltott utána a küszöbről Teknősbéka anyó.

– Hát edényt viszel-e magaddal? – jutott eszébe Teknősbéka anyónak.

– Ejnye, egészen elfelejtettem – csapott a homlokára –, hozd már ide, nincs kedvem visszafordulni.

A kovászos edényt kényelmesen a hóna alá fogta, a sapkáját egészen a szemére húzta, és elindult Nyúl anyóhoz.

Míg Teknősbéka apó odajárt, Teknősbéka anyó mind színeztette magában a vendégséget: hogy eszik magukat tele a vendégek az ízletes káposztával s hagymával, hússal töltött foszlós lepénnyel!

És hozzákezdett a töltelék elkészítéséhez. Közben egészen besötétedett, már legfőbb ideje volt, hogy Teknősbéka apó visszatérjen, de még híre-hamva sem volt. Elmúlt egy nap, elmúlt kettő, elmúlt egy hét, elmúlt kettő, sőt három is. Teknősbéka apó úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

– De vajon hova tűnhetett? – tűnődött Teknősbéka anyó.
– Még ha messzire küldtem volna! De hisz csak egy ugrásnyira küldtem, a falu végére!

Eltelt még négy hét.

– Megyek, s megnézem, nem ragadt-e ott Nyúl komasszony nál – gondolta Teknősbéka anyó.

Kendőt kötött, és kinyitotta az ajtót. Hát lássatok csodát! Teknősbéka apó jön, jön az úton, döcög, döcög nagy sietősen, és a kovácsos edényt szorosan, nagy vigyázattal, a hóna alá fogja.

– No, végre! – örvendezett Teknősbéka anyó, és gyorsan kitérte az ajtót.

Egy óra sem telt el, befordult Teknősbéka apó az udvarra, odaért az ajtóhoz, az egyik lábát szerencsésen átemelte a küszöbön. Éppen emelintette volna a másikat, de szakadt posztócsizmájában elbotlott, és zsupsz, szépen hasra esett. A feje már a konyhóban volt, de a lába kívül maradt. Az edény pozdorjává tört, a kovász meg – placcs! – szétfolyt a szoba földjén.

– Hej, te szerencsétlen! – sipitózott fölötté Teknősbéka anyó.
– Hét hétig hoztad a kovászt, de a konyhóba csak nem értél el vele! Csak pazaroltad a drága időt!

– Bizony, bizony... – morgott Teknősbéka apó. – Nem mondtam neked, hogy ne sietess, mert abból csak baj lesz? Így is történt! Nemhiába mondják: lassan járj – tovább érsz!...

Lengyel népmese

Bizonyos gombák mindig ugyanolyan fák alatt nőnek. Fenyőfák alatt terem a fenyőtinórú, a rizike, tölgyfák alatt az ízletes vargánya, a gyilkos galóca, nyárfák alatt az érdesnyelű tinórú. Tővisalja gombát a szilvafélék szomszédságában szedhetünk, a légyölő galóca kalapja fenyőerdőkben tűnik fel. Vajon honnan a

Gombák

gombának ez a furcsa ragaszkodása bizonyos fákhöz? Amit mi „gombának” nevezünk, a kalap és a tönk, az csak a termőtest. A gomba tulajdonképpeni teste, a fonalhálózat vagy micélium a földben található. A talajban levő gombafonalak körülveszik a fa gyökerét, behatolnak sejtjei közé, néha egész „muffot” alkotnak körülötte. A így létrejött kapcsolatban a gomba átadja a fának a talajból összegyűjtött vizet és ásványi sókat, cserében a fa kész szerves táplálékkal „fizet” a gombának. A gomba micéliuma sokkal nagyobb területet hálóz be, mint ameddig a fa gyökerei elérnek, így a gombával társult fák nagyobb területről juthatnak tápanyaghoz és vízhez, mint egymagukban.

Sok gomba válogatós, nem társul „akárkivel”, más gombák fenyőerdőkben és lombhullató erdőkben egyaránt megtalálhatók, s vannak olyan „szerények” is, amelyek fűnemű növényekkel is beérik. Ilyen a mezei szegfűgomba.

(Bitay Éva nyomán)

Akáposzta az egyik legegészségesebb növény, belőle számtalan finom étel készíthető. Ehhez a növényhez több történet is kötődik. Franciaországban például az a hiedelem él, hogy a fiúk káposztafajban, a lányok rózsabimbóban jönnek a világra. A franciák a káposztát különben nagyon nagy becsen tartják, a szerelmesek úgy szólítják egymást, hogy: „mon chou” ami azt jelenti: „káposztám”. A káposztát fogyaszthatjuk nyersen, párolva, és igazi csemegének számít a savanyú változata, amelyet nyersen ajánlatos lenne naponta ennünk. A savanyú káposzta feltalálói a kínaiak voltak. A náluk termesztett kínai káposztát télire rizsborban tartósították. Amikor Dzsingisz kán betört Kínába, megismerte a jóízű boros káposztát, és rögtön meg is szerette, így európai rablóhadjárataira élelmeként magával vitette. Azonban a készletei hamar kimerültek, emberei ezért a kínai káposztát európai rokonával, a fejes káposztával helyettesítették. Lesózták és hagyták erjedni,

Káposzta

amíg megsavanyodott, így született meg a mi savanyú káposztánk.

A káposzta jellegzetes szaga a magas kén tartalom-

mal hozható összefüggésbe, ugyancsak jellegzetes íze pedig a benne levő mustárolajnak köszönhető.

T.

A hét napjai

Gondolkoztál-e már azon, honnan erednek a hét napjait jelölő szavaink? Melyik származik más nyelvből, melyik eredetileg magyar szó?

A hétfő szó két részből tevődött össze: hét és fő. A fő szónak valamikor eleje, kezdete jelentése is volt, tehát ez a hét első napja. Igazolja ezt az értelmezést a következő nap, a kedd neve is. A kedd ugyanis alakilag nem más, mint ketted, jelentése pedig mai nyelven: második. A többi négy nap neve szláv eredetű. A szerda eredeti szláv nyelvi jelentése: középnap. A csütörtöké negyedik nap, a pénteké ötödik nap. A szombat tulajdonképpen a héber sabbath szóra vezethető vissza, a magyarba azonban szintén valamelyik szláv nyelvből került át. A vasárnap szó eredeti jelentése a vásár napja vagy vásári nap, azaz a nap, amikor a vásárokat tartották.

TARKA OLDAL

			✿	✿			✿			
		GY								
	✿	✿				✿	✿			
✿										✿
					✿	✿			✿	
					TT	NY				ET
			✿		✿				✿	
						✿	✿			

Berakós rejtvény

Miért beszélnek az orvosok latinul a műtőben?

A választ megtudod, ha berakod a szavakat, betűhalmazokat a rácsba.

Kétbetűsek: ÉT, IE, NYÜ, RL, ÜL.

Hárombetűsek: ÉLC, ELŐ, LIM, NAS, NÁT, OHO, OHÜ, RÜGY, TTE, VÉL.

Négybetűsek: EMSE, KETTŐ, KIEL, KOHÓ, TANC.

Ötbetűsek: ANGOL, ERATO, FRÁSZ, MOHÁS, TINTA, TOROK.

Hatbetűs: CSOMÓZ.

Hétbetűsek: ELETJEL, PASKOLÓ.

Tizenegy betűs: KOROMFEKETE.

Betűrejtvények

1
ET
?

2
+ E
GD

3
+ LŐ

4
Ö
K VÉS

Skandináv rejtvény (28.)

Egy szólásmondást kell megfejtenetek, aminek a jelentése: **öregségére megjön az esze.** A kép talán segít a szólásban szereplő gyümölcs nevének megfejtésében.

	KÖMIVES ...	ILYEN MÉZ IS VAN		EURÓPAI HATÁRHEGY		C...	RITKA NŐI NÉV	ILYEN AZ IDŐS EMBER HAJA	◆
	MÁLTA	SZELID MADÁR		IDŐS RÖVIDÍVE	KELET	HÍRES FOCISTA	NÉMETH LÁSZLÓ		
	ADIRIAI ÜDÜLŐ				TÉRKEP-GYŰJTEMÉNY				
	VÁLASZOL			MENYASZ-SZONY	NOÉ HEGYE		LÉZER EGYNEMŰI		
				CIPÉSZ-SZERSZÁM					
AUSZTRIA	ÉSZAK	TIBI PÁROSAI	MASNI ELEJE		ELEKTROMOSSÁG		NÉVELŐ	EZ ZENEI HÁRMAS	
			VAJDASÁGI HELYSÉG				RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG		
KÉTSÉGBE VONOM				BEJÁRAT NÉLKÜLI MOZI!	TÖRLŐGUMI (ÉK. H.)			ÚT FELE	VAGY, ANGOLUL
					ÉGI-TEST				
FÉL ÖTI	CUKORKA					TÖNKRE-TEST		ROMÁNIA	
AGRÁR-ESZKÖZ	„N”					50		SAJÁT-KEZÜLEG	
		KÁLÍUM		THAIFÖLD	FÉRFINÉV			ZOKOG (ÉK. H.)	
		ITTRIUM			NORD		SZÉN	KÉN	
◆			FORDÍTVA RÉGI ŪRMÉRTÉK			RÖVID LÁBŪ KUTYA			◆

Anagramma

		PP		

- KOTOR
- LOVAS
- SAKÁL
- PAPLAN
- PAKOL
- KLÁRI
- RÁTOL
- TAKAR
- VETÉS
- RÁDIÓ

Keresztszavak

		V	T	T				
		E	Á	E				
		SZ	B	L				
F	O	N				G	A	T
E	L	T				L	T	E
Z	O	N				Á	Z	Ó
		Z	Z	E				
		Á	Á	D				
		R	S	E				

Pótold a hiányzó betűket függőlegesen és vízszintesen úgy, hogy értelmes szavak alakuljanak ki!

Magyarország négy nyelven

- 1. UNGARN
- 2. UNGHERIA
- 3. HUNGARY
- 4. HONGRIE

Írd mellé, hogy milyen nyelven nevezik így Magyarországot. Négy nyelv közül választhatsz: angol, német, francia, olasz.

TARKA OLDAL

A megadott szavak betűiből alkoss új szavakat! Csak arra vigyázz, hogy értelmesek legyenek! A kiemelt oszlopban egy vajdasági költő nevét kapod.

A 27. szám megfejtései

Berakós rejtvény

- Nem is férnél bele!

Betűrejtvények

- 1. halászat,
- 2. ponty,
- 3. halászlé,
- 4. fonott kalács

Betűpótlás

- 1. A Pál utcai fiúk,
- 2. Kincskereső kis ködmon

Szókereső

Ugye, nem is nehéz?

Se eleje, se vége

Adriai-tenger

Lóugrásban

- 1. fülemüle,
- 2. nádírigó,
- 3. pacsirta

A 26. skandináv rejtvény helyes megfejtése

ŐSZI ÉJJEL

IZZIK A GALAGONYA
IZZIK A GALAGONYA

Könyvjutalmat kap

Darazsac Diána,
Szabadka

Kicsi sarok

Lóugrásban

1

2

S	D	A
B	*	A
K	Z	A

N	R	A
V	*	A
CS	T	É

3

4

K	E	E
B	*	E
R	CS	K

S	A	V
A	*	C
N	O	P

Az ábrákban két bácskai és két bánáti helység nevét találd, ha a lóugrás szabályai szerint fejtet meg a rejtvényt.

Kitöltőcske

1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				

Meghatározások:

- 1. Törlőgumi
- 2. Európai nemzet
- 3. Női név
- 4. Hangot ad a szalma
- 5. Iskoláskor előtti intézmény
- 6. Komor
- 7. Belgrád hegye

A kiemelt sorban egyik kedvenc tantárgyatok nevének kell kialakulnia.

A karvalyos zászló

Földes Péter munkája nyomán
írta és rajzolta
Fazekas Attila

Levedi aggodalma elmúlt. Jurtájában gyülekeztek a megdöbbsent törzsfők. Az ősi rend szerint a középső helyet a kende foglalta el, aki a Tarján törzs feje volt.

Jobbra Huba gyula, a Kürt-Gyarmat törzs vezére ült, aki a törzsek katonai ügyeit intézte. Mellette az üres hely a Megyer törzs urát illette, de Álmos még nem volt sehol.

Leveditől balra, az alacsonyabb tekintélyű törzsek vezetői helyezkedtek el. Csaba, a balszárny és a Jenő törzs vezére, a békebíró horka a Kér törzsé, míg az utóvéd parancsnoka Ond örs, a Keszi törzs vezére volt.

Nem félsz, hogy kijelölt utódod, Kend unokaöcséd esetleg már nem lesz szent fejedelmünk?

A kagán kérését nem lehet visszautasítani, és hallhatjátok, a nép is akarja.

Ekkor kintről lódobogás és üdvrivalgás hallatszott, majd a jurta ajtajában megjelent az ifjú Álmos.

Az tízezer lovas most is a kagáné. Küldtek-e vagy engedtek, tirajtatok múlik, urak.

Csoportkép
Nessie-vel

Skótszágban (5.)

Elérkezett végre az a nap, amikor a (bát-rabb) meteorológusok túlnyomórészt enapos időt jósoltak – helyenként esővel. Annak reményében, hogy az eső ezen a napon Aberdeendben fog esni, nagy útra indultunk. Célunk: minden Skóciába látogató turista elkerülhetetlen megnézni valója, a legendás Loch Ness.

Persze, tudtuk már előre, hogy ott semmiféle szörny sincsen, csak egy szép (ám eléggé romos állapotban levő) kastély, gyönyörű tájak és – egymillió turista...

Sándor vejem beszerelte a Renault Clio szélvédőjének jobb felső sarkába, a kormány fölé a TomTom-ot, vagyis a GPS navigációs készüléket, melynek szoftvere a terepviszonyok tökéletes ismerőjének bizonyult. Igaz, hogy aznap 863-szor kanyarodtunk jobbra, balra, aztán balra, meg jobbra, de a TomTom hibátlanul átvezetett minket a híres-neves Skót-felföld (Highland) kisebb-nagyobb városkái, falvai, farmok mellett mentünk el, és elég sivárnak tűnő magashegyi legelők között. Megszoktuk, hogy nálunk ezek a hegyi legelők is zöldek: belső Szerbiában, Boszniában, de Montenegró magasabb hegyein is, a Fruška gorában pedig pláne. Itt azonban a magasabb részeken a növényzet túlnyomó részét a hangafű teszi ki, melynek lilás virágai furcsa színt kölcsönöznek a mezőknek, legelőknek. Aztán egy kanyar után furcsa állatokra leszünk figyelmesek: az elkerített legelőn (a változatosság kedvéért) nem birkák vagy a szokásos fekete-fehér tehénkelegelnek, azok, amelyek a mesebeli Mehemedet felrúgták, hanem fura, nagy szarvú, frufrus (siskás), drapp színű és nem is egyszerűen szőrös, hanem inkább bundás marhafélék. Valami átmenet az alföldi szürkemarha és a tibeti jak között: ezek a helyi tenyésztők büszkeségei, a felföldi marhák. Megállunk, fényképezünk, aztán folytatjuk utunkat Skócia N°1 turisztikai látványossága felé.

Ismét tengerszinten vagyunk, elértük a skót felföld (tengerparton fekvő) fővárosát, Inverness, majdnem Aberdeen méretű város, így, az autóból nézve eléggé barátságos helynek tűnik, nem olyan komorak és szürkék a házak, mint Aberdeenben, a gránitvárosban (ott az összes régebbi építésű ház helyben kitermelt szürke gránitkockákból épült, és kívülről meg is hagyták a terméskő homlokzatokat). Invernessnél van az

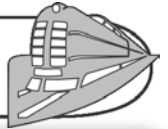
északi vége a Skóciát mély árokként északkelet-délnyugati irányban szinte nyílegyenesen kettészelő Great Glen Haultnak, a Nagy Hasadéknak. Ennek alján egy egész sor, egymással vízi úton a Caledonian Canallal (Kaledóniai csatornával) összekötött Loch (tó) helyezkedik el: Loch Ness, Loch Oich, Loch Lochy, Loch Linnhe...

Loch Ness látványa pont olyan, mint amire számítottunk: szép kilátás egy hosszúkás, még csak szépnek se nevezhető tóra. Ami azonban ez után következett, az a vendég(turista)csalogatás igazi magasiskolája volt! Hogyan csaljunk valahova, ahol semmi sincs, amiért normális ember odamenne, évi egymillió turistát? Kérelmünk egy legendát (az se baj, ha semmi sem igaz belőle), meséljük el sokszor és sok helyen, szövjünk köré némi misztikumot, és már meg is van Nessie, a Loch Ness-i tó szörnye, egy őstörténelmi pleiosaurus, vagy valami hasonló, hiszen se pleiosaurust, se Nessie-t nem látott még senki. Csak közből fölsejelő körvonalakat láttak, vérfagyasztó üvöltést hallottak (nem kimondottan megbízható és valószínűleg a remek skót Whiski által befolyásolt) szemtanúk. Számos expedíciót indítottak a tó átkutatására, találtak is elsüllyedt második világháborús bombázót, részletesen föltérképezték a tó fenekét, de Nessie-nek a nyomát se találták. Persze, az, hogy nem látunk valamit, nem okvetlenül jelenti azt, hogy az nem létezik, de azért felettebb gyanús!

A turistákat több, jól kiépített látogatóközpont fogadja, rengeteg (de sosem elegendő) parkolóhellyel, WC-ekkel, vendéglökkel, Nessie-múzeummal (pontosabban: a Nessie sikertelen keresését bemutató múzeummal), ajándékboltokkal, kis tavicskával, benne üvegszálas poliészterből készült Nessie-vel (fényképezkedéshez), cukrászdákkal. Néhány kilométerrel odébb (hosszú a Ness tó) ugyanaz csak poliészter Nessie nélkül, még néhány kilométerrel odébb ugyanaz, de várkastéllyal. Na, itt ismét megállunk, végre valami eredeti és létező, nem csak mese habbal.

A festői Urquhart-kastély (ejtsd kb. így: erker kastély) romjai 2 kilométerre Drumadrochittól, a Loch Ness partjának egy sziklás félszigetén található. Vihas történelmének 1692-ben szakadt vége, amikor is a visszavonuló skótok fölrobbantották, nehogy az ellenség erődjévé válhasson. 1930-ig egy látogathatatlan, elbozotosodott

UTAZZ VELÜNK!

Az Urquhart kastély,
háttérben a Loch Ness

romhalmaz volt, ekkor megvásárolta egy Chettewett nevű gazdag úriember, és rendbe hozatta, látogathatóvá tette. 2003-ban özvegye átadta a már említett The National Trust for Scotlandnak, mely jelenleg a turisztikai látványosság karbantartásáról gondoskodik, valamint egy látogatóközpontot üzemeltet a kastély fél évezredes történetét bemutató kiállítással, film-show-val, bolttal és étteremmel.

Hét ágra süt a nap, és legalább 21 °C van (augusztus közepén). Visszatérünk Drumadrochitba, ilyenkor kellemes hely, ebédelünk, pihenünk egyet a pázsiton. Amiben az angolok is, a skótok is nagyok: a pázsit. Fölszántják a földet, összeapítják, elsímítják, bevetik fűmaggal, lehengereplik, meglocsolják, amikor már eléggé megnőtt, megnyírják. Aztán locsolják (vagy az ég locsolja, ebben itt nincs hiány), nyírják, locsolják, nyírják, és így legalább 200 évig! Ez az angol (skót) pázsit titka. És nem tilos rálépni, a talpunk alatt pedig úgy süpped, mint a legdrágább perzsaszőnyeg! Kifeküdtünk, napoztunk, egyesek el is aludtak... Sándorral a turistákat figyeljük: két hetven+ körüli pár nagyban fényképezkedik: már vagy 150 képet készítettek egymásról, a legkülönbözőbb kombinációkban, ugyanannál a padnál, háttérben ugyanazzal a házzal. Rejtélyes dolog, akár a Nessie. A parkolónál megáll egy autó, két fehér uszkar a hátsó ülésen. A (70 körüli) néni elmegy fagyíért, három tölcserrel tér vissza, pedig kettesben van a hasonló korú párjával. Persze, a kutyák! Alig várják a fagyijukat, türelmetlenül nekiesnek, szinte habzsolják. A fényképezőgép nem zavarja se őket, se gazdi-mamát. Ismét megerősödik a bennem motoszkáló érzés: Loch Ness igazi attrakciója nem más, mint maguk a turisták! És ebből a környék nagyon szépen, jó módban megél...

Lennert Géza

Felföldi
marhák

Bery: új lemez, trendi stílus

A fiatalemberről sokaknak a Vácsi Eszterrel előadott duett (Egyedül) jut az eszébe. Bery (polgári nevén: Sugár Bertalan) hosszú idő után visszatért a honi popéletbe, és egy remek, trendi popos anyagot hozott össze. Mindamellett kíváncsiak voltunk, hogy eddig mit csinált és hol...

– Milyen szempontok szerint választottad ki a megfelelő zenei producereket?

– Nem voltak szempontok. Tzumot mindig is sokra tartottam, rajongtam a játékáért. Egy napon írtam neki egy levelet, megkérdeztem tőle, lenne-e kedve együtt dolgozni: azonnal igent mondott.

– Az új dal a lemezről egy pörgős világot mutat. Mennyiben változott a zenei stílusod az elmúlt években?

– Mikor először beszélgettünk Tzumoval a lemezről, azt mondtam neki, hogy olyan lemezt szeretnék, amire lehet mozogni.

Régi tervem volt, hogy erősebb groove-okra énekeljek.

– Nemrég még Amerikában éltél, miért mentél ki, és milyen volt ott melegeként érvényesülni?

– Tanulni mentem New Yorkba. Ott nem téma, hogy ki meleg. Abban a városban – ha az USA egészére nem is mindig jellemző – valóban együtt tud élni mindenféle ember. Ez mindenkinek a magánügye, de nem tabu, és ezért senkire nem néznek ferde szemmel.

– Milyen stílusú lesz a Disco c album? Kikkel dolgoztál együtt?

– A lemez száz százaléka, tiszta popzene. Tzumo az összes dal zeneszerzője, illetve a lemez zenei producere is. A dalok szövegeinek nagy részét én írtam. A közreműködők listája hosszú lenne, de kiemelném Vácsi Esztert, akivel újra duettezünk. Évek óta no-

szogattak minket, hogy álljunk újra össze, azt hiszem ez az új lemez volt a megfelelő pillanat. Esztert nemcsak kiváló énekesnőnek tartom, de nagyon jó barátomnak is.

– Milyen terveid vannak a visszatérő lemezzel? Várható klubkoncert a jövőben?

– Természetesen mihamarabb szeretném élőben is bemutatni a dalokat, akit érdekel, biztosan rám talál.

– A szabadidődöt mivel töltöd szívesen?

– Nagyon szeretek a kutyámmal lenni, ashtanga jógázni, olvasni, a barátaimmal találkozni, vagy csak egyszerűen bekuckózni magamat a fészkembe, és ki sem mozdulni.

Kirk Franklin Budapesten!

Napjaink egyik legismertebb gospel előadóművésze, Kirk Franklin november 17-én Budapesten ad koncertet! A 7 Grammy-díjjal kitüntetett és több mint 15 millió albumot eladott zenész, aki az R&B, a hip hop, a soul és gospel műfajokban egyaránt otthonosan mozog, most látogat először Magyarországra.

Kirk gyermekkorától fogva aktívan foglalkozik zenével, mint sok hasonló sorús afroamerikai, ő is egyházi kórusokban kezdett el énekelni. A '90-es évek elején egy gospel-formációt hozott létre, The Family néven, amely tizenhét gospel-énekest tömörített. Majd 1993-ban Kirk Franklin and The Family néven adták ki első lemezüket, amely 42 héten át vezette az amerikai Billboard gospel lemezek listáját, és egyben az első volt a műfaj tör-

ténetében, melyből több mint egy millió példányt adtak el. Harmadik lemezükért 1995-ben Grammy-díjban részesültek, de az igazi áttörést a 97-es korongjukon szereplő Stomp című dal hozta meg, melyben közreműködött a Salt'n'Pepa énekesnője, Cheryl Salt James. A kooperáció annyira bejött, hogy az R'n'B-listák élére került, és az MTV is komoly rotációban játszotta a dalhoz készült videoklipet. Így a folytatást már nem bízták a véletlenre, az 1998-as korongon már olyan nevek segítettek be, mint Bono a U2-ból, R. Kelly vagy Mary J.

Blige (a Lean On Me c. dal) vagy épp Rodney Jerkins (a Revolution-ban). 2001-ben egy hollywoodi komédia, a Kingdom Come c. film producere munkáltaira kéri fel, mely során a Mary Mary-vel és a Boyz II Men-nel dolgozott együtt. Legutolsó, egyben tizedik sorlemeze 2007 decemberében látott napvilágot, Fight Of My Life címmel. A Billboard 200-as lemezlistájának 33. helyén nyitott, míg a Gospel-albumok listáját vezette hónapokon át. Olyan nevek működtek ezúttal is közre, mint Rance Allen, Isaac Carree, tobyMac, Da' T.R.U.T.H., Doug Williams és Melvin Williams. Ezzel az anyaggal látogat Magyarországra, turnéjának gerincét ez alkotja majd.

Időpont: 2009. november 17.

Helyszín: Sportmax rendezvénycsarnok (1123 Budapest, Csörsz u. 14–16.)

Szünetet tart a Pussycat Dolls

A Pussycat Dolls egy időre beszünteti a közös munkát – a lányok ugyanis így akarják elejét venni annak, hogy széthulljon az együttes. Nicole, Melody, Ashley, Kimberley és Jessica nagyon el vannak fáradva és azon a véleményen vannak, hogy most kell egy kicsit abbahagyni a dolgokat, hogy később megint újult erővel tudjanak együtt dolgozni.

„Ez az egész olyan, mintha napi 24 órán át folyamatosan együtt lennél a nővéreiddel, és azt érzed: szükséged van arra, hogy egyedül lezuhanyozz. Nem oszlik fel a csapat, ebben mindannyian egyetértünk, ez most csak olyan, mint amikor az emberek valamiben szünetet tartanak” – mondta Melody az MTV-nek. Azt azért le kell szögezni, hogy eközben mindenki szépen építgeti a saját karrierjét is: Nicole Scherzinger után már Melody is készíti önálló albumát, Kimberley pedig a Pussycat Dolls legutóbbi, augusztusi turnéjának végén jelentette be, hogy a divatszakmában szeretne szerencsét próbálni. Szóval meglátjuk, mi lesz...

Az amerikai Billboard magazin kislemez-listáját 25. hete a The Black Eyed Peas uralja: a Boom Boom Pow című slágere tizenkét hétig állt az élen, az ezt váltó I Gotta Feeling 13. hete vezet. A nyolcadik helyen kezdett Drake felvétele, a Kanye West, Lil Wayne és Eminem közreműködésével készült Forever, a More Than a Game című, LeBron James profi kosárlabdázóról szóló dokumentumfilm betétdala. Az ötvenedik helyről az ötödikre lépett elő Jay-Z és Alicia Keys felvétele, az Empire State of Mind – ez a New York-i hiphopelőadó The Blueprint 3 című albumának harmadik ismertté vált szerzeménye. Mifelénk az idén futott be Taio Cruz, a brit listán a harmadik helyig jutott Tinchy Stryder-dal, a Take Me Back közreműködőjeként. A nigériai apa és brazil anya gyermekeként született, r&b- és hiphop-lemekre építő londoni előadó 2006 őszen szerepelt először a kislemezek brit rangsorában a 29. helyig jutott I Just Wanna Know című felvétellel. Tavaly már a TOP 10-be is bekerült a Lucianával előadott Come On Girl című dallal, amelynek az ötödik hely volt a csúcspozíciója. Taio második albuma október 12-én kerül a boltokba Rokstarr címmel. Ennek beharangozó szerzeménye, a Break Your Heart a héten a brit összesítés csúcsára érkezett meg. A harmadik helyen indít Madonna hatvanadik brit TOP 10-es kislemeze, a Celebration. Húsz pozíciót javítva az ötödiken található Shakira újdonsága, a She Wolf. Németországban ötödik hete a norvég Marit Larsen felvétele, az If a Song Could Get Me You a listavezető. A harmadik helyre

Listamustra 2009/39

iratkozott fel Lady GaGa slágere, a Paparazzi. Magyarországon a 2006 tavaszán alakult, népdalokat új köntösbe öltöztető Holdviola nevű trió vette át a vezetést a Bánat utca című felvétellel.

Listavezető nagylemezek

Egyesült Államok – Jay-Z: The Blueprint 3
Nagy-Britannia – Muse: The Resistance
Németország – Muse: The Resistance
Magyarország – Karthago: Időtörés

Az amerikai TOP 10 felét új belépők alkotják. A nagy konkurenciaharc közepette is megőrizte vezető helyét Jay-Z a 11., The Blueprint 3 című stúdióalbumával. Több zenei szakember korunk legjobb brit együttesének a Muse-t tartja. A trió The Resistance című ötödik stúdiólemeze a legmagasabban kezdő újdonságként a harmadik helyre érkezett meg – ez eddigi legjobb eredménye az USA-ban. A következő új belépők hiphopzenészek albumai. A Muse mögött a clevelandi Kid Cudi első lemeze, a Man on the Moon: The End of Day, a hatodik helyen a kanadai Drake hét szerzeményt felvonultató EP-je, a So Far Gone (a fent említett Forever nem szerepel rajta), a hetedik a Louisiana államból származó Lil Boosie albuma, a Superbad: The Return of Boosie Bad Azz nyitott. A tízes mezőny újdonságainak sorát a kilencediken debütáló Los Angeles-i metálzenekar, a Megadeth 12., Endgame című stúdiólemeze zárja. A brit élmezőnyben hat

új belépőt találunk. A Muse trónszerzése nem forgott veszélyben – a trió albumából 148 161 példányt értékesítettek a szigetországban a megjelenés hetében. Az idén ennél több csak a U2 lemezéből, a No Line on the Horizon címűből (157 926 példány) és Eminem korongjából, a Relapse címűből (166 952 példány) fogyott az első héten. Peter Andre albuma, a Revelation a harmadik pozícióban startolt – a diadal meglepetés. Miután egy tévés valóságshow-ban 2004 elején visszatért, az év júniusában kiadott The Long Road Back című stúdiólemeze csupán a 44. helyig tornázta fel magát. A negyedik helyre Jay-Z korongja, a The Blueprint 3, az ötödikre David Gray albuma, a Draw the Line, a hatodikra az idén feltűnt Pixie Lott lemeze, a Turn It Up, a kilencedikre Mark Knopfler albuma, a Get Lucky iratkozott fel. Németországban a Muse lemeze az első, Mark Knopfleré a második helyen kezdett. További két újdonság található a tízes mezőnyben: a Bushido Produziert Sony Black-album, a Carlo Cokxxx Nutten 2 a harmadik, a kanadai Nelly Furtado spanyol nyelvű lemeze, a Mi Plan az ötödik helyen nyitott. Magyarországon a 17. helyről került az élre az Időtörés című albummal a Karthago, amely szombaton a Papp László Budapest Sportarénában lépett fel. Az ezüstérmes pozícióban Madonna válogatáslemeze, a Warner Music által megjelentetett utolsó hanghordozója, a Celebration debütált.

Madonna utolérte Elvis Presley-t

Válogatásalbumával tizenegyedik alkalommal került a brit slágerlisták élére Madonna; az amerikai énekesnő a Celebration című koronggal megismételte Elvis Presley előadási mutatóját. Az Official UK Charts Company, a heti listákat összeállító társaság adatai szerint idáig Elvis Presley volt az egyetlen szólóénekes, akinek albuma tizenegy alkalommal szerepelt

első helyen a brit slágerlistán. Az abszolút rekordot a Beatles zenekar tartja, amely tizenötször állt az élen. Madonna vasárnap elért első helyezését egyúttal minden idők legsikeresebb szólóénekesnője lett Nagy-Britanniában, mivel ő töltötte a legtöbb (29) hetet az albumlistákon, és neki volt a legtöbb (13) első helyezett kislemeze (single) is.

**A Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete
és a bácsfeketehgyi Művelődési Egyesület
2009. november 21-én és 22-én megszervezi a**

XIII. DUDÁS KÁLMÁN NEMZETKÖZI VERS- ÉS PRÓZAMONDÓ TALÁLKOZÓT

A versenyben minden 12. életévét betöltött magyar nyelvű versmondó részt vehet. A jelentkezőknek készülniük kell két verssel vagy prózával a magyar irodalomból, és egy művel a kisebbségi irodalomból.

A jelentkezőket 2009. november 21-én délelőtt 9 és 10 óra között várjuk a bácsfeketehgyi Kultúrotthonban (JNA 24.). A verseny hagyományosan elődöntővel kezdődik szombaton, és a vasárnapi döntővel zárul.

A találkozó kísérőrendezvénye lesz november 21-én este a budapesti TrainingSpot Társulat Hamvas Béla: A babérligetkönyv című interaktív előadása.

A Dudás Kálmán Találkozó egyben vajdasági elődöntője a szatmárnémeti XX. Gellért Sándor Vers- és Prózamondó Versenynek.

Érdeklődni Barta Júliánál a 024/738-003-as telefonszámon lehet hétköznapokon 19–21 óráig. Jelentkezés név, lakcím, életkor, telefonszám vagy e-mail cím, valamint a három választott vers vagy próza megnevezésével telefonon a fenti számon, és az alábbi címen:

Barta Júlia, Lenin u. 29., 24323 FEKETIC
vagy a vmve.versmondo@gmail.com e-mail címen lehet.
Jelentkezési határidő: november 9.

Még az előző iskolaévben jutott el hozzánk a TAKT felhívása, mely szerint Benedek Elek meséinek egyikét kellett illusztrálni. Én a Szélike királykisasszony címűhöz készítettem rajzot. Szombaton, szeptember 26-án díjkiosztóra mentem Temerinbe. A Lukijan Mušicki MTK képtárában volt az ünnepélyes díjátadás. A zenés, mesés megnyitó után osztották ki a szervezők az értékes ajándékokat. Rajzom második díjban részesült. Oklevelet és a Reneszánsz művészete című könyvet kaptam. Legnagyobb meglepetés az volt, hogy a kiállítást hirdető plakáton megpillantottam a saját alkotásomat. Egyébként a pályázatra 450 munka érkezett, ezekből 100-at állítottak ki. Köztük volt Darazsac Diána, Gyórfi Tihamér, Pető Dávid és Tót Andor osztálytársaim munkája is.

Bencun Mia

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság AT
Oktatásügyi,
Tájékoztatói, valamint
Kisebbségi Titkársága

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

Szerbiai Művelődési
Minisztérium

A határon túl élő magyarok
megsegítéséért

TippNet INTERNET

Internet szolgáltatás
ADSL - Wireless - DialUp
Számítógépek árusítása
kedvező hitelfeltételekkel
Hálózatok telepítése és karbantartása

(024) 555-765 Karadjordje Uf 2. Szabadka
support@tippnet.rs www.tippnet.rs

Jó Pajtás

Vajdasági magyar gyermeklap

■ YU ISSN 0350-9141 ■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■
■ Kiadja a Magyar Szó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Megbízott igazgató: **Mihók Rudolf** ■ Főszerkesztő: **Pressburger Csaba** ■ Szerkesztő: **Lennert Géza** ■
■ Tördelés: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár: **Fehér Mária** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Telefax: +381/21/ 475-400-9 (csak fax) ■
■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Kft. lapterjesztő osztálya, telefon és fax terjesztési ügyekben: 021/557-304 ■
■ Dinárfolyószámla: 340-15329-18 Erste Bank Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■
■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mail-ben) ■
■ Készült a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■
■ Jó Pajtás az interneten: URL: <http://www.jopajtas.info> ■ e-mail: szerk@jopajtas.info ■